

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

1.1 ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ (ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ) ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ.

Όπως ήδη είπαμε, η χρηματοοικονομική λογιστική τηρείται από τις επιχειρήσεις με σκοπό την ενημέρωση της διοίκησης της επιχείρησης, αλλά κυρίως των τρίτων ενδιαφερομένων, (αυτών που επιθυμούν να γνωρίζουν την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης, αλλά δεν έχουν πρόσβαση στα λογιστικά της βιβλία). Οι ενδιαφερόμενοι αυτοί μπορούν να αντλήσουν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες από τις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις, οι οποίες αποτελούν το τελικό προϊόν της χρηματοοικονομικής λογιστικής και δημοσιεύονται, ώστε το ευρύ κοινό να έχει άμεση πρόσβαση.

Οι κυριότερες χρηματοοικονομικές καταστάσεις είναι οι παρακάτω τέσσερις, ώστε ο ενδιαφερόμενος χρήστης να μπορεί να σχηματίσει ολοκληρωμένη εικόνα για την οικονομική μονάδα :

1. Ισολογισμός
2. Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως
3. Πίνακας Διάθεσης των Αποτελεσμάτων
4. Προσάρτημα

1.2 ΠΟΙΟΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Παρακάτω θα αναφερθούμε στα χαρακτηριστικά των λογιστικών πληροφοριών. Η ύπαρξη των χαρακτηριστικών αυτών είναι

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ, ΤΜΗΜΑ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ,ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ, ΜΑΡΙΑ Ε ΤΖΩΡΜΠΙΑΤΖΑΚΗ,
ΜΑΡΙΑ Ο ΤΖΩΡΜΠΙΑΤΖΑΚΗ « ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ»**

απαραίτητη, για να δύναται ο τρίτος ενδιαφερόμενος να αντλεί αντικειμενική και πλήρη πληροφόρηση. Έτσι λοιπόν:

1. Οι λογιστικές πληροφορίες πρέπει να είναι σχετικές για λήψη επενδυτικών ή άλλων αποφάσεων (relevance).
2. Οι λογιστικές πληροφορίες πρέπει να παρέχονται έγκαιρα στους χρήστες (timeliness).
3. Οι λογιστικές πληροφορίες πρέπει να είναι έγκυρες (reliability).
4. Οι λογιστικές πληροφορίες πρέπει να είναι αντικειμενικές (objectivity).

1.3 ΧΡΗΣΤΕΣ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Οι χρήστες των λογιστικών πληροφοριών της χρηματοοικονομικής λογιστικής, εκτός της ίδιας της διοίκησης της οικονομικής μονάδας, είναι κυρίως τρίτοι προς την επιχείρηση ενδιαφερόμενοι, όπως :

1. Οι διοικήσεις ανταγωνιστικών οικονομικών μονάδων.
2. Οι φορείς (μέτοχοι, εταίροι) της οικονομικής μονάδας που δεν μετέχουν στη διοίκηση.
3. Τα πιστωτικά ιδρύματα.
4. Οι μελλοντικοί επενδυτές.
5. Οι διάφορες κρατικές υπηρεσίες.
6. Τα εθνικά και διεθνή χρηματιστήρια.
7. Οι χρηματοοικονομικοί αναλυτές.
8. Οι προμηθευτές της επιχείρησης.

9. Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις.
10. Οι εργαζόμενοι στις οικονομικές μονάδες.
11. Το ευρύτερο κοινό (καταναλωτές, οργανώσεις για την προστασία του περιβάλλοντος κ.λπ.)

1.4 ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΜΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Η ρευστότητα της επιχείρησης και η αλληλεπίδραση της αποδοτικότητας και του χρηματοδοτικού κινδύνου, που εδώ νοείται ως αδυναμία εξόφλησης των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων της επιχείρησης, υπαγορεύουν τον τρόπο χρηματοδότησης του κυκλοφορούντος ενεργητικού. Βάση εκκίνησης αποτελεί ο χρόνος ρευστοποιήσεως των στοιχείων του κυκλοφορούντος ενεργητικού καθώς επίσης η επίδραση των πωλήσεων πάνω στις ανάγκες για κεφάλαιο κινήσεως.

Γενικά μπορούμε να πούμε ότι τα διάφορα είδη των κεφαλαίων θα πρέπει να βρίσκονται σε αρμονία με τα είδη των ενεργητικών στοιχείων που χρησιμοποιεί η επιχείρηση. Έτσι τα πάγια συνηθίζεται και πρέπει να χρηματοδοτούνται με μακροπρόθεσμα δάνεια ή ίδια κεφάλαια. Επίσης όσο περισσότερο η επιχείρηση αυξάνει τη δραστηριότητα της, τόσο περισσότερο αυξάνουν και τα μόνιμα κυκλοφορούντα ενεργητικά. Αυτά, όπως και τα πάγια, θα ήταν ιδεώδες να χρηματοδοτηθούν με μακροπρόθεσμο χρέος ή ίδια κεφάλαια. Κανονικά το μεγαλύτερο μέρος του μόνιμου κεφαλαίου κινήσεως θα πρέπει να προέρχεται από τους μετόχους ή τους φορείς της επιχείρησης με έκδοση μετοχών και από παρακράτηση κερδών με τη μορφή αποθεματικών.

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ, ΤΜΗΜΑ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ,ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ, ΜΑΡΙΑ Ε ΤΖΩΡΜΠΙΑΤΖΑΚΗ,
ΜΑΡΙΑ Ο ΤΖΩΡΜΠΙΑΤΖΑΚΗ « ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ»**

Όσο μεγαλύτερο το ύψος του μόνιμου κεφαλαίου κινήσεως που προσφέρεται από τους μετόχους ή τους φορείς της επιχείρησης, τόσο πιο ευνοϊκή είναι η πιστοληπτική ικανότητα της.

Άλλες πηγές μόνιμου κεφαλαίου κινήσεως μπορεί επίσης να είναι η έκδοση από την επιχείρηση μακροχρόνιων ομολογιακών δανείων, καθώς και ο μακροπρόθεσμος δανεισμός. Το προσωρινό ή μεταβλητό τμήμα του κεφαλαίου κινήσεως προέρχεται συνήθως από τις βραχυπρόθεσμες πιστώσεις και το βραχυχρόνιο τραπεζικό δανεισμό.

Συνοπτικά οι κυριότερες πηγές κεφαλαίου κινήσεως σε μια επιχείρηση είναι:

Οι πωλήσεις ή άλλα έσοδα που αυξάνουν τα ρευστά διαθέσιμα και τις απαιτήσεις ή και τα δύο.

Τα κέρδη κεφαλαίου από την πώληση χρεογράφων ή άλλων προσωρινών επενδύσεων.

Οι πωλήσεις πάγιων περιουσιακών στοιχείων ή άλλων προσωρινών επενδύσεων.

Οι παρεχόμενες πιστώσεις από τους προμηθευτές της.

Ο ευνοϊκός διακανονισμός των υποχρεώσεων της εταιρείας π.χ. πιστωτές, καταβολή φόρων και εργοδοτικών εισφορών.

Η παρακράτηση κερδών για σχηματισμό αποθεματικών.

Οι βραχυχρόνιες τραπεζικές πιστώσεις.

Η αύξηση κεφαλαίων, από την έκδοση νέων μετοχών και η προσφυγή στο μακροχρόνιο δανεισμό με έκδοση τίτλων ομολογιακών δανείων.

1.5 ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ - ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ

Η διοίκηση της επιχείρησης με τις αποφάσεις της σε θέματα που αφορούν:

Διοίκηση αποθεμάτων

Διοίκηση μετρητών

Διοίκηση προσωρινών επενδύσεων (χρεογράφων)

Πιστωτική πολιτική

Καθορίζει το βαθμό ρευστότητας του μόνιμου κυκλοφορούντος ενεργητικού της επιχείρησης ή διαφορετικά διαχειρίζεται το κεφάλαιο κινήσεως. Είναι γνωστό ότι όσο υψηλότερου βαθμού ρευστοποίησης είναι ένα ενεργητικό, τόσο μικρότερη η απόδοση από τις επενδύσεις και αντίθετα όσο μεγαλύτερη η συμμετοχή των παγίων στο σύνολο του ενεργητικού, τόσο πιο υψηλή θα είναι η αποδοτικότητα τους.

Σε κατάσταση πλήρους ανταγωνισμού και ελεύθερης διακίνησης κεφαλαίων, το κόστος δανεισμού στα βραδύτερης διάρκειας κεφάλαια είναι χαμηλότερο απ' ότι στα μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα. Η άποψη αυτή στηρίζεται:

α) σε διαπιστώσεις πάνω στην εξέλιξη των μακροπρόθεσμοι και βραχυπρόθεσμων ετήσιων επιτοκίων κατά την τελευταία 50ετία και

β) στη χρησιμοποίηση της θεωρίας των προσδοκίων και της θεωρίας ρευστοποίησης που υποβοηθούν στην απόκτηση μιας καλύτερης αντίληψης των σχέσεων μεταξύ βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων επιτοκίων. Ειδικότερα:

α . Οι κύριες διαπιστώσεις πάνω στην εξέλιξη των βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων επιτοκίων κατά την τελευταία 50ετία διεθνώς ήταν:

Παρά τις παρατηρηθείσες διακυμάνσεις κατά την περίοδο αυτή, τόσο τα βραχυπρόθεσμα όσο και τα μακροπρόθεσμα επιτόκια σημείωσαν γενικά αύξηση.

Τα βραχυπρόθεσμα επιτόκια παρουσίασαν μεγαλύτερες διακυμάνσεις απ' ότι τα μακροπρόθεσμα.

Πλην ολίγων, μεμονωμένων και πολύ σύντομων χρονικών περιόδων τα μακροπρόθεσμα επιτόκια ήταν γενικά ψηλότερα από τα βραχυπρόθεσμα.

β. Σύμφωνα με τη θεωρία των προσδοκιών υποστηρίζεται ότι οι μακροπρόθεσμες και οι βραχυπρόθεσμες ομολογίες θα έχουν την ίδια απόδοση καθόσον σε κατάσταση ισορροπίας τα μακροπρόθεσμα επιτόκια ισούνται με το γεωμετρικό μέσο (ή ακόμη και τον απλό αριθμητικό μέσο) των τρεχόντων και αναμενόμενων μελλοντικών βραχυπρόθεσμων επιτοκίων. Αντίθετα η θεωρία της προτίμησης ρευστότητας υποστηρίζει ότι οι μακροπρόθεσμες ομολογίες πρέπει να έχουν μεγαλύτερη απόδοση από τις βραχυπρόθεσμες γιατί, πρώτον, στον αβέβαιο κόσμο που ζούμε οι επενδυτές, εξυπηρετώντας περισσότερο το κίνητρο της πρόνοιας και λιγότερο της κερδοσκοπίας, επιδιώκουν να διατηρούν βραχυπρόθεσμα χρεόγραφα που είναι άμεσα ρευστοποιήσιμα και που περιορίζουν στο ελάχιστο τον κίνδυνο απώλειας του κεφαλαίου, έστω και αν έχουν χαμηλότερη αποδοτικότητα. Δεύτερον, η αντίδραση των δανειζόμενων είναι ακριβώς η αντίθετη από εκείνη των επενδυτών.

Οι επιχειρήσεις, που δανείζονται, γενικά προτιμούν τη λήψη μακροπρόθεσμων δανείων, επειδή η βραχυπρόθεσμη δανειοδότηση επηρεάζει αμέσως τα ταμειακά προγράμματα της εταιρείας και την υποβάλλει σε μεγαλύτερο κίνδυνο εξόφλησης ή και ανανέωσης των δανείων κάτω από δυσμενείς συνθήκες.

Παρατηρείται λοιπόν οι επιχειρήσεις να είναι πρόθυμες να πληρώσουν μεγαλύτερο τόκο, εφόσον βέβαια οι άλλοι παράγοντες παραμένουν σταθερά μακροπρόθεσμα κεφάλαια παρά βραχυπρόθεσμα.

Ως συνέπεια των παραπάνω θεωριών φαίνεται ότι, αν οι μετέχοντες στην αγορά (δανειστές και δανειζόμενοι) δεν έχουν λόγους να αναμένουν μια μεταβολή στο γενικό επίπεδο των επιτοκίων, η χρονική διάρθρωση των επιτοκίων δε θα αντιπροσωπεύεται από μια ευθεία γραμμή (σύμφωνα με τη θεωρία των προσδοκιών), αλλά από μια καμπύλη των αποδόσεων που θα έχει αυξητική κλίση λόγω της προτίμησης

ρευστότητας. Βέβαια έχει επίσης διαπιστωθεί ότι σε περιόδους ιδιαίτερα ψηλών επιτοκίων, η καμπύλη των αποδόσεων έχει αρνητική κλίση. Αυτό δείχνει ότι οι δύο θεωρίες συλλειτουργούν και θα πρέπει να λαμβάνονται και οι δυο υπόψη.

Στην Ελλάδα το κόστος δανειακών βραχυπρόθεσμων κεφαλαίων τα τελευταία χρόνια συγκλίνει με αυτό των μακροπρόθεσμων, έχοντας περάσει μακρά περίοδο όπου τα βραχυπρόθεσμα επιτόκια ήταν σαφώς ανώτερα των μακροπρόθεσμων επιτοκίων.

Συνεπώς όσο μεγαλύτερη η συμμετοχή των βραχυπρόθεσμων κεφαλαίων στη χρηματοδότηση των ενεργητικών, τόσο πιο αποδοτική θα είναι η επιχείρηση. Έτσι βλέπουμε στο Διάγραμμα, η επιθετική διαχείριση των κεφαλαίων κινήσεως και η πολύ επιθετική να δημιουργούν τις υψηλότερες αναμενόμενες αποδόσεις μεγιστοποιώντας έτσι τα κέρδη της επιχείρησης, αλλά παράλληλα να ενέχουν και το μεγαλύτερο δυνατό κίνδυνο. Ο κίνδυνος αυτός είναι να βρεθεί η επιχείρηση με ανεπαρκή μετρητά και να υποστεί τις διακυμάνσεις των βραχυπρόθεσμων επιτοκίων και την πιθανότητα ανανέωσης ή εξόφλησης των δανείων κάτω από δυσμενείς συνθήκες στις χρηματαγορές και τις κεφαλαιαγορές σε περιόδους νομισματικών περιορισμών. Συνέπεια των παραπάνω είναι να παρουσιαστούν διακυμάνσεις στο βαθμό απόδοσης των ιδίων κεφαλαίων. Μια επιχείρηση, που χρησιμοποιεί μεγάλη αναλογία βραχυπρόθεσμων δανείων (επιθετική πολιτική) κατά τις συχνές ανανεώσεις των δανείων της, μπορεί να συμβεί να αντιμετωπίζει, εντελώς συμπτωματικά, εργατικά προβλήματα, κάμψη της ζήτησης ή ισχυρές ανταγωνιστικές πιέσεις κ.ο.κ. που έχουν ως αποτέλεσμα τη μείωση των κερδών της. Κατά συνέπεια, αδυναμία εξασφάλισης νέας χρηματοδότησης τουλάχιστον από τις τράπεζες. Οδηγείται έτσι η επιχείρηση είτε σε ρευστοποίηση περιουσιακών της στοιχείων ή σε δανεισμό από άλλες εξωτερικές πηγές με τοκογλυφικούς όρους ή ακόμα και σε δήλωση χρεοκοπίας.

**1.6 ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ - ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ - ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΠΕΡΙ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ**

Συνήθως γίνονται συσχετίσεις μεγέθους επιχείρησης και μεριδίου αγοράς. Βλέπουμε λοιπόν το μερίδιο της αγοράς να λειτουργεί ως μέτρο του σχετικού μεγέθους μιας επιχείρησης συγκεκριμένου τομέα δραστηριότητας ή αγοράς, ως προς το σύνολο της παραγωγής, των πωλήσεων ή της παραγωγικής ικανότητας των επιχειρήσεων αυτού του τομέα δραστηριότητας ή αυτής της αγοράς. Μεταξύ των συχνά αναφερόμενων εμπορικών στόχων των επιχειρήσεων περιλαμβάνεται, εκτός των κερδών, η αύξηση του μεριδίου αγοράς αυτό συμβαίνει γιατί πολλές φορές υπάρχει θετική συσχέτιση μεταξύ μεριδίου αγοράς, οικονομιών κλίμακας και κερδών.

Στην πράξη μία επιχείρηση διευρύνει το μερίδιο της στην αγορά, παράγοντας και πουλώντας μεγαλύτερη ποσότητα ενός αγαθού ή υπηρεσίας, εκμεταλλευόμενη τις οικονομίες κλίμακας καθώς αυτές τις επιτρέπουν να μειώνει το κατά μονάδα κόστος της- (δηλαδή το μέσο κόστος στην επιχείρηση μειώνεται όσο η παραγωγή αυξάνεται). Προκειμένου να γίνει αυτό, η επιχείρηση πρέπει να μπορεί να καταναίμει το σταθερό κόστος (κόστος που δεν μεταβάλλεται σε συνάρτηση με την ποσότητα των παραγόμενων προϊόντων ή υπηρεσιών, σε αντιδιαστολή με το μεταβλητό κόστος το οποίο μεταβάλλεται ανάλογα με την παραγόμενη ποσότητα), σε μεγαλύτερη ποσότητα παραγόμενων προϊόντων. Διευκρινίζεται ότι το κόστος που συνεπάγεται για μια επιχείρηση η παραγωγή επιπλέον μονάδας προϊόντος, ονομάζεται οριακό κόστος. Το οριακό κόστος είναι συνάρτηση μόνο του μεταβλητού κόστους, δεδομένου ότι το σταθερό κόστος δεν μεταβάλλεται ανάλογα με το ύψος της παραγωγής.

Επιπλέον, μια επιχείρηση μπορεί να πραγματοποιήσει οικονομίες φάσματος όταν μειώνει το κόστος παραγωγής, αυξάνοντας το φάσμα των παραγόμενων προϊόντων και υπηρεσιών (κοινή παραγωγή). Προκειμένου να επιτύχει οικονομίες φάσματος, η επιχείρηση πρέπει να δύναται να χρησιμοποιήσει ίδια συστατικά στοιχεία για τα παραγόμενα προϊόντα, τις ίδιες εγκαταστάσεις και το ίδιο προσωπικό για την παραγωγή πολλών προϊόντων. Παραδείγματος χάριν, μια τράπεζα μπορεί να πωλεί στο ευρύ κοινό

ασφαλιστικά προϊόντα από τα υποκαταστήματα της, παράλληλα και επιπλέον της πώλησης τραπεζικών προϊόντων, ώστε να κατανέμει το σταθερό κόστος διατήρησης του δικτύου της (π.χ. ενοίκια, μηχανοργάνωση, προσωπικό) σε μεγαλύτερο αριθμό προϊόντων.

Ως προς τον τομέα ανταγωνισμού, το μερίδιο αγοράς αποτελούν σημαντικό δείκτη για την ύπαρξη ισχύος στην αγορά. Συγκεκριμένα, πρέπει να εξετάζεται όχι μόνο το μερίδιο αγοράς σε απόλυτους όρους μιας επιχείρησης, αλλά και να συγκρίνεται το μερίδιο αυτό με εκείνο των ανταγωνιστών.

Πραγματικός ανταγωνιστής θεωρείται η επιχείρηση / επιχειρήσεις, η οποία είτε δραστηριοποιείται στην ίδια σχετική αγορά με την επιχείρηση για την οποία διεξάγουμε την έρευνα, είτε μπορεί να αναπροσανατολίσει την παραγωγή της προς τα σχετικά προϊόντα και να τα διαθέσει σύντομα στην αγορά, χωρίς πρόσθετο σημαντικό κόστος, ή κίνδυνο, ως αντίδραση σε ελαφρές αλλά μόνιμες μεταβολές των σχετικών τιμών.

Το μέτρο προσδιορισμού του βαθμού στον οποίο ορισμένα προϊόντα μπορούν να θεωρηθούν εναλλακτικά ή υποκατάστατα μεταξύ τους από πλευράς παραγωγών ή καταναλωτών ονομάζεται Δυνατότητα Υποκατάστασης.

Στην προκειμένη περίπτωση, υπάρχει ένας πρόσθετος ανταγωνιστικός περιορισμός για τις επιχειρήσεις του κλάδου που προέρχεται από την πλευρά των παραγωγών άλλων προϊόντων, οι οποίοι είναι σε θέση να στραφούν χωρίς καθυστέρηση (μικρού χρόνου προειδοποίηση), στην παραγωγή του υπόψη προϊόντος με αμελητέο πρόσθετο κόστος και οι οποίοι είναι διατεθειμένοι να ανταγωνισθούν στο υπόψη τμήμα αγοράς (δυνατότητα άμεσης υποκατάστασης από την πλευρά της προσφοράς).

Δυνατότητα υποκατάστασης από πλευράς ζήτησης προκύπτει όταν η τιμολογιακή πολιτική της επιχείρησης για την οποία διεξάγουμε την έρευνα για ένα συγκεκριμένο προϊόν, είναι πειθαρχημένη. Αυτό συμβαίνει όταν οι καταναλωτές έχουν τη δυνατότητα να αγοράσουν ένα άλλο προϊόν, το

οποίο θεωρούν ισοδύναμο όσον αφορά τη φύση, τη χρήση, την ποιότητα, τον χρόνο άφιξης και παραλαβής ή / και την τιμή του.

Παράλληλα, στην υπό εξέταση επιχείρηση μπορεί να υπάρχει και δυνητικός ανταγωνιστής, όταν δηλαδή υπάρχουν αποδείξεις για κάποια επιχείρηση ότι δύναται και ότι είναι πιθανό να πραγματοποιήσει τις απαιτούμενες πρόσθετες επενδύσεις, ή άλλες δαπάνες προσαρμογής της παραγωγής της, ούτως ώστε να εισέλθει στη σχετική αγορά, ανταποκρινόμενη σε μια μικρή και μόνιμη αύξηση των τιμών. Η εκτίμηση αυτή πρέπει να διαθέτει ρεαλιστικές βάσεις και δεν αρκεί απλή θεωρητική δυνατότητα, εισόδου σε μια αγορά. Η είσοδος στην αγορά πρέπει να γίνει αρκετά γρήγορα, ούτως ώστε η απειλή της δυνητικής αυτής εισόδου να λειτουργεί περισταλτικά στη συμπεριφορά των επιχειρήσεων που ήδη δραστηριοποιούνται στην εν λόγω αγορά. Κατά κανόνα, αυτό σημαίνει ότι η είσοδος στην αγορά πρέπει να γίνει σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα, π.χ. το πολύ στη διάρκεια έτους, μπορεί όμως σε μεμονωμένες περιπτώσεις, να λαμβάνονται υπόψη μεγαλύτερες μεταβατικές περίοδοι. Ο χρόνος που απαιτούν οι επιχειρήσεις που ήδη δραστηριοποιούνται στην αγορά, προκειμένου να προσαρμόσουν την παραγωγική ικανότητα τους στα νέα δεδομένα, μπορεί να χρησιμεύσει ως μέτρο για τον υπολογισμό της εν λόγω περιόδου.

Πάντως, η δυνατότητα υποκατάστασης του προϊόντος αποτελεί σημαντικό στοιχείο για τον προσδιορισμό της σχετικής αγοράς προϊόντος.

Ο προσδιορισμός της σχετικής αγοράς είναι ένα μέσον εντοπισμού των ορίων εκτός των οποίων αναπτύσσεται ανταγωνισμός μεταξύ επιχειρήσεων. Κύριος σκοπός του προσδιορισμού της σχετικής αγοράς είναι η διαπίστωση, με συστηματικό τρόπο, των ανταγωνιστικών περιορισμών, τους οποίους αντιμετωπίζουν οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις.

Ο προσδιορισμός της αγοράς επιτρέπει τον υπολογισμό των μεριδίων αγοράς των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται, στη σχετική αγορά, τα οποία με τη σειρά τους παρέχουν ουσιαστικές πληροφορίες όσον αφορά την ισχύ μιας επιχείρησης στην αγορά προκειμένου να διαπιστωθεί μεταξύ άλλων και το ενδεχόμενο δεσπόζουσας θέσης.

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ, ΤΜΗΜΑ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ,ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ, ΜΑΡΙΑ Ε ΤΖΩΡΜΠΙΑΤΖΑΚΗ,
ΜΑΡΙΑ Ο ΤΖΩΡΜΠΙΑΤΖΑΚΗ « ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ»**

Η σχετική αγορά προσδιορίζεται τόσο βάσει του προϊόντος όσο και βάσει γεωγραφικών παραγόντων. Γενικά, η σχετική αγορά προϊόντος περιλαμβάνει όλα τα προϊόντα ή και τις υπηρεσίες που είναι δυνατόν να εναλλάσσονται ή να υποκαθίστανται αμοιβαία από την πλευρά των καταναλωτών ή των παραγωγών (Δυνατότητα υποκατάστασης).

Όσον αφορά τη σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή όπου οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις συμμετέχουν στην προμήθεια προϊόντων, ή υπηρεσιών, όπου οι όροι ανταγωνισμού είναι επαρκώς ομοιογενείς, και μπορεί να διακριθεί από γειτονικές περιοχές, γιατί στις εν λόγω περιοχές οι όροι του ανταγωνισμού διαφέρουν σημαντικά.

Σημειώνεται ιδιαίτερα ότι, ακόμη και οι επιχειρήσεις που διαθέτουν σημαντικά μερίδια αγοράς δεν κατέχουν απαραίτητως ισχύ στην αγορά (σχετική αγορά), όταν, για παράδειγμα, οι φραγμοί εισόδου στην αγορά αυτή είναι ιδιαίτερα χαμηλοί και η απειλή μιας τέτοιας εισόδου παρεμποδίζει την άσκηση ισχύος στην αγορά.

Για παράδειγμα, ορισμένες δραστηριότητες απαιτούν εξειδικευμένα στοιχεία ενεργητικού, τα οποία δεν μπορούν εύκολα να χρησιμεύσουν σε κάτι άλλο, με αποτέλεσμα οι αγορές μεταχειρισμένων ειδών να είναι περιορισμένες για τα στοιχεία αυτά. Έτσι, μη ανακτήσιμες δαπάνες όπως είναι οι επενδύσεις σε εξοπλισμό, που χρησιμεύει για την παραγωγή μόνο ενός συγκεκριμένου προϊόντος, η ανάπτυξη προϊόντων για συγκεκριμένους πελάτες ή οι διαφημιστικές δαπάνες και οι δαπάνες για Έρευνα και Ανάπτυξη (E+A), αποτελούν σταθερό κόστος και μάλιστα υψηλό, το οποίο έχει ήδη πραγματοποιηθεί και δεν είναι δυνατόν να ανακτηθεί. Σ' αυτή την περίπτωση ομιλούμε για υψηλούς φραγμούς εισόδου στην συγκεκριμένη αγορά για τις εκτός αυτής ευρισκόμενες επιχειρήσεις. Ομοίως, αν τα έξοδα εκκίνησης, ήτοι τα έξοδα τα οποία αντιμετωπίζει μία επιχείρηση, όταν προτίθενται να αρχίσει μια οικονομική δραστηριότητα σε συγκεκριμένο τμήμα της αγοράς, όπως έξοδα διεξαγωγής έρευνας και ανάπτυξης, το κόστος αγοράς παραγωγικών εγκαταστάσεων και εξοπλισμού ή / και διανομής, καθώς και το κόστος μάρκετινγκ του προϊόντος (διαφήμιση) είναι υψηλά, τότε έχουμε επίσης υψηλούς φραγμούς εισόδου.

Με βάση τα προηγούμενα, ως ισχύς μιας επιχείρησης στην αγορά (συγκεκριμένη αγορά) ορίζεται η ικανότητα των επιχειρήσεων να καθορίζουν τιμές ανώτερες από το οριακό κόστος και συνεπώς να είναι αποδοτικές. Από την άποψη του ανταγωνισμού, η ισχύς στην αγορά προσδιορίζεται με τη διαρθρωτική ανάλυση της αγοράς, ιδίως με τον υπολογισμό των μεριδίων αγοράς, η οποία προϋποθέτει εξέταση του ενδεχόμενου ύπαρξης και άλλων παραγωγών των ιδίων, ή υποκατάστατα των προϊόντων (Δυνατότητα υποκατάστασης). Κατά την εκτίμηση της ισχύος στην αγορά, πρέπει επίσης να πραγματοποιηθεί εκτίμηση των φραγμών εισόδου, ή επέκτασης (Φραγμοί εισόδου στην αγορά), και του δείκτη καινοτομίας. Στην εκτίμηση αυτή μπορούν να υπεισέλθουν και ποιοτικά κριτήρια, όπως οι χρηματοπιστωτικοί πόροι, η κάθετη ολοκλήρωση ή το φάσμα προϊόντων της ενδιαφερόμενης επιχείρησης.

Επανερχόμενοι στα προηγούμενα διευκρινίζουμε, μια επιχείρηση κατέχει δεσπόζουσα θέση όταν είναι σε θέση να ενεργεί ανεξάρτητα από τους ανταγωνιστές, τους πελάτες, τους προμηθευτές της και, τελικά, τον καταναλωτή. Μια επιχείρηση που κατέχει τέτοια ισχύ στην αγορά, δηλαδή βρίσκεται σε δεσπόζουσα θέση, μπορεί να αυξάνει τις τιμές της πέραν του επιπέδου που αντιστοιχεί στις συνθήκες ανταγωνισμού, να πωλεί προϊόντα κατώτερης ποιότητας, ή να μειώνει τον δείκτη καινοτομίας σε επίπεδο κατώτερο εκείνου που αυτή θα διατηρούσε σε μια ανταγωνιστική αγορά. Σύμφωνα με την κοινοτική νομοθεσία περί ανταγωνισμού, δεν είναι παράνομο για μία επιχείρηση να κατέχει δεσπόζουσα θέση, γιατί αυτή μπορεί να επιτευχθεί με νόμιμα μέσα ανταγωνισμού, όπως π.χ. με τον σχεδιασμό και την πούληση ενός καλύτερου προϊόντος.

Αντίθετα, οι κανόνες ανταγωνισμού δεν επιτρέπουν στις επιχειρήσεις να καταχρώνται της δεσπόζουσας θέσης τους (κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης). Το ευρωπαϊκό σύστημα ελέγχου των πράξεων συγκέντρωσης (διαδικασία ελέγχου μιας πράξης συγκέντρωσης) διαφοροποιείται από την αρχή αυτή, καθότι απαγορεύει στις συγχωνευθείσες επιχειρήσεις να αποκτήσουν ή ενισχύσουν, δεσπόζουσα θέση μέσω της πράξης συγκέντρωσης. Μια πράξη συγκέντρωσης λαμβάνει χώρα όταν δύο ή περισσότερες προηγουμένως ανεξάρτητες επιχειρήσεις συγχωνεύονται (συγκέντρωση), όταν μία επιχείρηση αποκτά τον έλεγχο άλλης επιχείρησης (απόκτηση ελέγχου), ή όταν

δημιουργείται κοινή επιχείρηση, η οποία πληροί σε μόνιμη βάση όλες τις λειτουργίες μιας αυτόνομης οικονομικής οντότητας

Δεσπόζουσα θέση μπορούν να κατέχουν από κοινού και δύο ή περισσότερες, ανεξάρτητες οικονομικές οντότητες που συνδέονται με οικονομικούς δεσμούς σε συγκεκριμένη αγορά. Στην περίπτωση αυτή πρόκειται για συλλογική δεσπόζουσα θέση (ή κοινή, ή ακόμη και ολιγοπωλιακή). Σύμφωνα με την απόφαση του δικαστηρίου, σε νομικό ή οικονομικό επίπεδο, δεν υπάρχει κανένας λόγος να αποκλεισθεί από την έννοια του οικονομικού δεσμού η σχέση αλληλεξάρτησης που υπάρχει μεταξύ των μελών ενός περιορισμένου ολιγοπωλίου, στο πλαίσιο του οποίου τα μέλη αυτά είναι σε θέση να αλληλοπροβλέψουν την συμπεριφορά τους και ενδεχομένως διαθέτουν ισχυρό κίνητρο να ευθυγραμμισθούν στην συμπεριφορά τους στην αγορά.

Μια επιχείρηση κατέχουσα δεσπόζουσα θέση στην αγορά μπορεί να προχωρήσει σε επιζήμιες για τον ανταγωνισμό πρακτικές, οπότε ομιλούμε για κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης προκειμένου αυτή να διατηρήσει ή αυξήσει, τη θέση της. Μεταξύ των ενεργειών στις οποίες μπορεί να προβεί μια επιχείρηση είναι η αδικαιολόγητη εκμετάλλευση πελατών ή ο αποκλεισμός ανταγωνιστών,

Η νομοθεσία περί ανταγωνισμού απαγορεύει αυτή τη συμπεριφορά, γιατί είναι βλαπτική για τον πραγματικό ανταγωνισμό μεταξύ επιχειρήσεων, είναι επιβλαβής για τους καταναλωτές και απαλλάσσει τη δεσπόζουσα στην αγορά επιχείρηση από την ανάγκη να ανταγωνισθεί με τις άλλες επιχειρήσεις. Το άρθρο 82 της Συνθήκης ΕΚ παραθέτει ορισμένα παραδείγματα κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης και συγκεκριμένα την επιβολή μη δίκαιων τιμών αγοράς, ή πώλησης, τον περιορισμό της παραγωγής και την επιβολή περιττών όρων ή όρων που εισάγουν διακρίσεις κατά τις συναλλαγές με εμπορικούς εταίρους.

Προς την ίδια κατεύθυνση κινείται άλλωστε και η πρακτική αποκλεισμού που μπορεί μια επιχείρηση που κατέχει δεσπόζουσα θέση, να εφαρμόζει για λόγους, άλλους από αυτούς της άσκησης πραγματικού ανταγωνισμού και που αποσκοπεί στο να περιορίσει τις δυνατότητες των ανταγωνιστών της. Τέτοιου είδους παράδειγμα είναι η απόφαση επιχείρησης που κατέχει δεσπόζουσα θέση στην αγορά της παραγωγής

συγκεκριμένου προϊόντος, να μην προμηθεύει πελάτη, γιατί ο τελευταίος είναι ανταγωνιστής της στην αγορά διανομής αυτού του προϊόντος.

Έχει επίσης διαπιστωθεί διεθνείς, επιχειρήσεις που κατέχουν δεσπάζουσα θέση στην αγορά, για να εξαλείψουν τους ανταγωνιστές τους από την αγορά προχωρούν και εφαρμόζουν την στρατηγική της εξοντωτικής τιμολόγησης, καθορίζοντας τις τιμές τους κάτω του κόστους παραγωγής, ήτοι του οριακού ή μεταβλητού τους κόστους

Αν η επιχείρηση, που εφαρμόζει τη στρατηγική αυτή, καταφέρει να αναγκάσει τους υφιστάμενους ανταγωνιστές της να αποσυρθούν από την αγορά και να αποθαρρύνει την είσοδο νέων επιχειρήσεων στο μέλλον, δύναται στη συνέχεια να αυξήσει τις τιμές και να επιτύχει μεγαλύτερα κέρδη.

Η εξοντωτική τιμολόγηση από δεσπάζουσες επιχειρήσεις απαγορεύεται από την κοινοτική νομοθεσία ανταγωνισμού ως κατάχρηση δεσπάζουσας θέσης. Όταν οι τιμές είναι κάτω του μέσου μεταβλητού κόστους είναι κατά τεκμήριο εξοντωτικές, δεδομένου ότι δεν βασίζονται σε άλλο οικονομικό σκεπτικό πλην της εξάλειψης των ανταγωνιστών. Άλλωστε, θα ήταν λογικότερο να μην παράγεται και να μην πωλείται ένα προϊόν, όταν δεν είναι δυνατόν να τιμολογηθεί άνω του μέσου μεταβλητού κόστους του. Όταν όμως οι τιμές καθορίζονται κάτω του μέσου συνολικού (αλλά άνω του μεταβλητού) κόστους, τότε, προκειμένου να χαρακτηριστεί η τιμολόγηση ως εξοντωτική, πρέπει να ελέγχεται αν πληρούνται και άλλα κριτήρια από τα οποία διαφαίνεται η πρόθεση της επιχείρησης δεδομένου ότι η τακτική αυτή μπορεί να εφαρμοσθεί και για άλλους λόγους, όπως η ανάγκη διάθεσης των αποθεμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΣΥΝΘΕΣΗ-ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ-ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΧΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΚΙΝΗΣΗΣ

2.1 Σύνθεση του Κεφαλαίου κίνησης

Όπως είναι γνωστό τα στοιχεία του ενεργητικού που κυκλοφορούν μία ή περισσότερες φορές μέσα στη χρονική περίοδο μιας χρήσεως (έτους) χαρακτηρίζονται ως "κυκλοφοριακά στοιχεία" του ενεργητικού. Οι αντίστοιχες υποχρεώσεις του παθητικού που έχουν διάρκεια ίση ή μικρότερη του έτους αποτελούν το βραχυπρόθεσμο παθητικό. Η διαφορά μεταξύ των κυκλοφοριακών στοιχείων και του βραχυπρόθεσμου παθητικού αποτελεί το "κεφάλαιο κινήσεως". Ως "κεφάλαιο κινήσεως" ορίζεται από το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο, το καθαρό κυκλοφορούν ενεργητικά και προσδιορίζεται λογιστικά με τους εξής δύο τρόπους:

α' τρόπος

Από το άθροισμα του Κυκλοφορούντος Ενεργητικού και των μεταδοτικών λογαριασμών του ενεργητικού (E), αφαιρώντας το άθροισμα των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων. και των μεταβατικών λογαριασμών του παθητικού

β' τρόπος

Από το άθροισμα των ιδίων κεφαλαίων, των προβλέψεων και των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων αφαιρείται το άθροισμα του πάγιου ενεργητικού και των εξόδων εγκαταστάσεως, αφού προηγουμένως από τα ίδια κεφάλαια έχει αφαιρεθεί τυχόν οφειλόμενο κεφάλαιο (A) και το κεφάλαιο που είναι εισπρακτέο την επόμενη χρήση. Με οποιοδήποτε τρόπο και αν υπολογίσουμε το "κεφάλαιο κινήσεως" καταλήγουμε στο ίδιο αριθμητικό αποτέλεσμα.

Πρέπει όμως να σημειώσουμε εδώ ότι η έννοια του "κεφαλαίου κινήσεως" χρησιμοποιείται και με άλλο διαφορετικό περιεχόμενο, κυρίως από τους επιχειρηματικούς και τραπεζικούς κύκλους. Ειδικότερα, ταυτίζουν την έννοια του "Κεφαλαίου κινήσεως" με το κυκλοφορούν ενεργητικό. Είναι χαρακτηριστικό το ακόλουθο παράδειγμα: Μια επιχείρηση αγόρασε εμπορεύματα αξίας ευρώ 1.000.000 αποδεχόμενη ισόποση συναλλαγματική τριμήνου λήξεως. Η αξία των εμπορευμάτων

θεωρείται, κατά τους προαναφερόμενους κύκλους, ως κεφάλαιο κινήσεως, ενώ με βάση τα όσα ορίζονται από το ΕΓΛΣ, αλλά και τη Λογιστική γενικότερα, στην περίπτωση αυτή δεν έχουμε αύξηση του κεφαλαίου κινήσεως, αντίθετα αυτό είναι μηδέν, γιατί κατά το ποσό που αυξήθηκε το κυκλοφορούν ενεργητικό (εμπορεύματα) κατά το ίδιο ποσό αυξήθηκαν και οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις.

Πάντως επισημαίνουμε ότι στην παρούσα εργασία ως κεφάλαιο κινήσεως λαμβάνεται η διαφορά μεταξύ των προαναφερομένων κυκλοφοριακών στοιχείων του ενεργητικού και των βραχυπρόθεσμων στοιχείων του παθητικού, όπως αναλυτικά παρατέθηκαν. Προς αποφυγή παρανοήσεων διευκρινίζουμε ότι το προσδιορισθέν κατά τα ως άνω κεφάλαιο κινήσεως είναι το καθαρά τοιούτο σε αντιδιαστολή με το μικτό κεφάλαιο κινήσεως που είναι μόνο το σύνολο των κυκλοφοριακών στοιχείων.

Το καθαρό κεφάλαιο κινήσεως θεωρείται ως δεξαμενή κεφαλαίων, για την ομαλή πορεία των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων. Στο σημείο αυτό είναι άξιο να μνημονευθεί ότι τα χρηματικά και προχρηματικά μέσα χαρακτηρίζονται ως διαθέσιμα πρώτου βαθμού και τα κυκλοφοριακά στοιχεία "αναλόγως των δυνατοτήτων ρευστοποιήσεως αυτών" ως διαθέσιμα δεύτερου βαθμού.

2.2 Μεταβολές στο κεφάλαιο κινήσεως

Είναι φανερό ότι το κεφάλαιο κινήσεως μεταβάλλεται, παρακάτω περιγράφονται μερικά στοιχεία μεταβολών του

1, Χρέωση (αύξηση) λογαριασμών του κυκλοφορούντος ενεργητικού ή και των μεταβατικών λογαριασμών του ενεργητικού ή χρέωση (μείωση) των λογαριασμών των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων ή και των μεταβατικών λογαριασμών του παθητικού, με πίστωση οποιουδήποτε ή οποιωνδήποτε από τους προαναφερόμενους λογαριασμούς, σημαίνει μηδενική επιρροή στο κεφάλαιο κινήσεως.

Χρέωση (αύξηση) λογαριασμών του κυκλοφορούντος ενεργητικού ή και των μεταβατικών λογαριασμών του ενεργητικού ή χρέωση (μείωση) των λογαριασμών των βραχυπροθέσμων υποχρεώσεων ή και των μεταβατικών λογαριασμών του παθητικού, με πίστωση (μείωση) των λογαριασμών εξόδων εγκαταστάσεως, πάγιου ενεργητικού ή με πίστωση (αύξηση) των λογαριασμών μακροπροθέσμων υποχρεώσεων, των προβλέψεων ή των ιδίων κεφαλαίων, σημαίνει αύξηση στο κεφάλαιο κινήσεως.

Χρέωση (αύξηση) των λογαριασμών εξόδων εγκαταστάσεως ή και του πάγιου ενεργητικού ή χρέωση (μείωση) των μακροπροθέσμων υποχρεώσεων ή και των προβλέψεων ή και των ιδίων κεφαλαίων, με πίστωση (μείωση) των λογαριασμών του κυκλοφορούντος ενεργητικού ή και των μεταβατικών λογαριασμών του ενεργητικού ή με πίστωση (αύξηση) των βραχυπροθέσμων υποχρεώσεων ή και των μεταβατικών λογαριασμών του παθητικού, σημαίνει μείωση του κεφαλαίου κινήσεως.

Χρέωση (αύξηση) των λογαριασμών εξόδων εγκαταστάσεως ή και του πάγιου ενεργητικού ή χρέωση (μείωση) των μακροπροθέσμων υποχρεώσεων ή και των προβλέψεων ή και των ιδίων κεφαλαίων, με πίστωση οποιουδήποτε ή οποιωνδήποτε από τους προαναφερόμενους λογαριασμούς, σημαίνει μηδενική επιρροή στο κεφάλαιο κινήσεως.

Για την κατανόηση των προαναφερομένων παραθέτουμε την ακόλουθη εικόνα

2.3 Οι επιδράσεις των συναλλαγών στο κεφάλαιο κινήσεως

Αναφερθήκαμε στις μεταβολές (αυξομειώσεις) του κεφαλαίου κινήσεως. Κάθε συναλλαγή που καταλήγει σε αύξηση του κεφαλαίου κινήσεως χαρακτηρίζεται η πηγή αυτού, ενώ κάθε συναλλαγή που καταλήγει σε μείωση του κεφαλαίου κινήσεως θεωρείται ως χρήση αυτού. Έτσι έχουμε:

Αύξηση (πηγή) κεφαλαίου κινήσεως όταν χρεώνονται λογαριασμοί (ένας ή περισσότεροι)

Κυκλοφορούντος ενεργητικού

Βραχυπροθέσμων υποχρεώσεων

Μεταβατικοί λογαριασμοί Ενεργητικού ή και παθητικού

Μείωση (χρήση) κεφαλαίου κινήσεως

Όταν πιστώνονται λογαριασμοί (ένας ή περισσότεροι)

Κυκλοφορούντος ενεργητικού

Βραχυπροθέσμων υποχρεώσεων

Μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού ή και παθητικού και χρεώνονται άλλοι (ένας ή περισσότεροι) - π

Θεωρούμε αναγκαίο να θεμελιώσουμε τα προαναφερόμενα με ορισμένα παραδείγματα συναλλαγών, ως εξής:

(α) Αγορά εμπορευμάτων μετρητοίς ή με πίστωση. Η συναλλαγή αυτή δεν επηρεάζει το κεφάλαιο κινήσεως, γιατί χρεώνονται τα αποθέματα (κυκλοφορούν ενεργητικό), αλλά πιστώνεται λογαριασμός του κυκλοφορούντος ενεργητικού [Ταμείο] ή λογαριασμός βραχυπροθέσμων υποχρεώσεων [Προμηθευτές].

(β) Έκδοση ομολογιακού δανείου. Η συναλλαγή αυτή επηρεάζει το κεφάλαιο κινήσεως, γιατί χρεώνεται λογαριασμός κυκλοφορούντος ενεργητικού [Ταμείο ή Καταθέσεις στις τράπεζες] και πιστώνεται λογαριασμός μακροπρόθεσμης υποχρεώσεως.

(γ) Εισφορά παγίων στοιχείων με ισόποση αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου (ανταλλαγή μετοχών με εισφορά παγίων στοιχείων). Η συναλλαγή δεν επηρεάζει το κεφάλαιο κινήσεως. Πρόκειται για μια ανταλλαγή, που δεν έχει σχέση με την χρέωση ή την πίστωση των προαναφερομένων λογαριασμών, γιατί χρεώνεται λογαριασμός παγίων και πιστώνεται το μετοχικό κεφάλαιο και πιθανόν το αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο, αν φυσικά υπάρξει τέτοια περίπτωση.

Ακόμη μπορεί να αναφερθούν και άλλες τέτοιες ανταλλαγές, όπως είναι αχ. η αγορά παγίων στοιχείων με σύναψη μακροπρόθεσμου δανείου, η μετατροπή ομολογιών ομολογιακών δανείων

Οι πράξεις αυτές των ανταλλαγών μπορεί να αναλυθούν θεωρητικά ότι αφορούν σε συμψηφιστικές μέσω "Ταμείου" (ή καταθέσεων) συναλλαγές. Στην περίπτωση αυτή θα έχουμε αύξηση και συγχρόνως ισόποση μείωση του κεφαλαίου κινήσεως, δηλαδή έχουμε πηγή και χρήση κεφαλαίου ταυτόχρονα.

Οι βασικές συναλλαγές μιας επιχειρήσεως καταλήγουν σε έσοδα και έξοδα. Τα έσοδα αποτελούν την κυριότερη πηγή κεφαλαίου κινήσεως, ενώ τα έξοδα τη σημαντικότερη χρήση αυτού. Τα έσοδα αποτελούν πηγή κεφαλαίου κινήσεως, γιατί τελικά οδηγούν σε αύξηση του κυκλοφορούντος ενεργητικού, που σημαίνει αύξηση του κεφαλαίου κινήσεως. Αντίθετα, τα έξοδα αυξάνουν τις υποχρεώσεις (βραχυπρόθεσμες), που σημαίνει, κατά κανόνα, μείωση (χρήση) κεφαλαίου κινήσεως.

Υπάρχουν βέβαια ορισμένα έξοδα, όπως είναι α αποσβέσεις του πάγιου ενεργητικού, που δεν μειώνουν το κεφάλαιο κινήσεως, γιατί δεν επηρεάζουν, αυξητικά ή μειωτικά, κανένα από τους λογαριασμούς που αναφέρονται αναλυτικά πιο πάνω.

Παρακάτω, αναφερόμαστε αναλυτικότερα στις πηγές και χρήσεις του κεφαλαίου κινήσεως.

2.4 Πηγές και χρήσεις κεφαλαίου κινήσεως

Πηγές κεφαλαίου κινήσεως

Η αύξηση (εισροή) του κεφαλαίου κινήσεως σε μία δεδομένη χρονική περίοδο προέρχεται, όπως είδαμε και στα προηγούμενα, από κάποια πηγή (source).

Ως κυριότερες πηγές κεφαλαίου κινήσεως αναφέρονται¹:

Οι συνήθειες (τρέχουσες) επιχειρηματικές συναλλαγές (operations)

Η πώληση μη κυκλοφοριακών στοιχείων (non current assets)

Ο μακροπρόθεσμος δανεισμός (long term debt)

Η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου (capital stock)

οι συνήθειες (τρέχουσες) επιχειρηματικές συναλλαγές απεικονίζονται, κυρίως, στο λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσεως.

Έχοντας υπόψη τα όσα αναφέρθηκαν παραπάνω, σχετικά με τις επιδράσεις των συναλλαγών στο κεφάλαιο κινήσεως, μπορεί να σημειώσουμε ότι τα έσοδα, τα οποία προκύπτουν από τις πωλήσεις αγαθών ή υπηρεσιών, που πραγματοποιούνται είτε τοις μετρητοίς είτε με πίστωση - συνήθως βραχύχρονη, δημιουργούν κεφάλαιο κινήσεως, γιατί αυξάνουν τους λογαριασμούς του κυκλοφορούντος ενεργητικού (ταμείο ή απαιτήσεις). Αντίθετα, τα έξοδα, τα οποία συγκροτούν το κόστος πώλησεως των προαναφερομένων αγαθών ή υπηρεσιών, επειδή αυξάνουν τις υποχρεώσεις, συνήθως βραχυπρόθεσμες, ή μειώνουν τα αποθέματα (ανάληψη πρώτων κλπ. υλών), μειώνουν το κεφάλαιο κινήσεως.

Συνεπώς, οι συνήθειες επιχειρηματικές συναλλαγές που καταλήγουν σε κέρδος, όπως αυτό φαίνεται στην ανάλυση του λογαριασμού αποτελέσματα χρήσεως, δημιουργούν κεφάλαιο κινήσεως, δηλαδή έχουμε αύξηση (εισροή) κεφαλαίου κινήσεως.

Το μέγεθος της εισροής αυτής εξαρτάται από τη διαφορά μεταξύ εσόδων και εξόδων. Όσο περισσότερο υπερβαίνουν τα έσοδα τα αντίστοιχα έξοδα, τόσο μεγαλύτερη γίνεται η εισροή κεφαλαίου κινήσεως. Ευνόητο τυγχάνει ότι σε περίπτωση ζημιών έχουμε μείωση του κεφαλαίου κινήσεως, δηλαδή εκροή κεφαλαίου κινήσεως. Είναι γεγονός ότι το κεφάλαιο κινήσεως προέρχεται, κυρίως, από τις επιχειρηματικές δραστηριότητες. Όμως είναι δυνατό τα καθαρά αποτελέσματα αυτών- σε μια χρήση να είναι ζημίες και μάλιστα μεγαλύτερες από τα έξοδα που δεν αποτελούν χρήση κεφαλαίου. Στην περίπτωση αυτή έχουμε αρνητικό κεφάλαιο κινήσεως [αρνητικό κονδύλι των πηγών κεφαλαίου κινήσεως ή αυξητικό των χρήσεων κεφαλαίων κινήσεως].

Όπως παρατηρήσαμε ανωτέρω στο σχετικό παράδειγμα τα καθαρά κέρδη της χρήσεως δεν συμπίπτουν με την καθαρή αύξηση του κεφαλαίου κινήσεως, λόγω των αποσβέσεων που μειώνουν τα καθαρά κέρδη, αλλά δεν απαιτούν χρήση κεφαλαίου κινήσεως. Όμως, πέραν των αποσβέσεων, για τις οποίες θα αναφερθούμε και αμέσως κατωτέρω, υπάρχουν και άλλα κονδύλια των λογαριασμών των αποτελεσμάτων χρήσεως, τα οποία δεν επηρεάζουν την αύξηση ή τη μείωση του κεφαλαίου κινήσεως.

Ο προσδιορισμός των προαναφερόμενων κονδυλίων έχει ιδιαίτερη σημασία για την εφαρμογή της βραχείας μεθόδου, για τον προσδιορισμό της καθαρής εισροής ή εκροής κεφαλαίου κινήσεως με βάση τα αποτελέσματα της χρήσεως.

Για τα κονδύλια αυτά σημειώνουμε αναλυτικά τα ακόλουθα:

(α) Έξοδα που επηρεάζουν τα αποτελέσματα χρήσεως (μειώνουν τα κέρδη

ή αυξάνουν τις ζημίες) χωρίς όμως να επηρεάζουν αντίστοιχα το κεφάλαιο

Κινήσεως, δηλαδή να μειώνουν το κεφάλαιο κινήσεως. Ως τέτοια έξοδα αναφέρονται:

Οι αποσβέσεις εξόδων εγκαταστάσεως

Οι αποσβέσεις πάγιων στοιχείων (ενσωμάτων και αυλών)

Η απόσβεση διαφοράς εκδόσεως ομολογιών υπό το άρτιο

Η απόσβεση διαφοράς αγοράς ομολογιών υπέρ το άρτιο.

Αν θελήσουμε να προσδιορίσουμε την καθαρή εισροή ή εκροή κεφαλαίου κινήσεως με βάση το καθαρό της χρήσεως αποτέλεσμα, πρέπει να αναμορφώσουμε το τελευταίο κατά το ποσό των εξόδων που δεν απαιτούν κεφάλαιο κινήσεως, δηλαδή δεν προκαλούν εκροή κεφαλαίου κινήσεως.

(β) Διάφορα άλλα κονδύλια που μπορεί να αυξάνουν ή να μειώνουν τα καθαρά κέρδη ή τις ζημιές, αλλά χωρίς να αυξάνουν ή να μειώνουν αντίστοιχα το κεφάλαιο κινήσεως, δηλαδή χωρίς να δημιουργούν αντίστοιχη εισροή ή εκροή κεφαλαίου κινήσεως.

Ενδεικτικά αναφέρονται:

Η απόσβεση διαφοράς εκδόσεως ομολογιών υπέρ το άρτιο

Έκτακτα αποτελέσματα, όπως π.χ.

Κέρδη ή ζημιές από πώληση, απόσυρση κλπ. πάγιων στοιχείων

Ζημιά από πυρκαγιά

Ζημιά από εξαγορά ομολογιών

Προβλέψεις για υποτιμήσεις και απαξιώσεις πάγιων στοιχείων

Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους Έσοδα από προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων Επειδή δεν είναι δυνατό να υπάρξει μια πλήρης αναφορά σε κάθε μορφής έσοδο ή έξοδο, οργανικό ή ανόργανο, που μπορεί να περιλαμβάνεται στην ανάλυση του λογαριασμού των αποτελεσμάτων χρήσεως, αν επηρεάζει ή όχι το κεφάλαιο κινήσεως μπορούμε να σημειώσουμε τα ακόλουθα:

(α) Κάθε δαπάνη ή ζημιά που περιλαμβάνεται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσεως, ως χρεωστικό βέβαια κονδύλιο και προϋποθέτει αντίστοιχη πίστωση ενός ή περισσοτέρων λογαριασμών, που δεν απαιτούν χρήση κεφαλαίου κινήσεως, πρέπει να προσαυξάνει το θετικό της χρήσεως αποτέλεσμα ή να μειώνει το τυχόν αρνητικό,

προκειμένου με βάση το αποτέλεσμα της χρήσεως να προσδιοριστεί η καθαρή εισροή κεφαλαίου κινήσεως.

(β) Κάθε έσοδο, κέρδος ή και δαπάνη, που περιλαμβάνονται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων, ως πιστωτικά βέβαια κονδύλια και προϋποθέτουν αντίστοιχη χρέωση ενός ή περισσοτέρων λογαριασμών (Λοιποί λογαριασμοί στον πίνακα-οδηγό). που δεν αποτελούν πηγή κεφαλαίου κινήσεως, πρέπει να μειώνουν το θετικό της χρήσεως αποτέλεσμα ή να προσαυξάνουν το αρνητικό τοιούτο, προκειμένου με βάση το αποτέλεσμα να προσδιοριστεί η καθαρή εισροή ή εκροή κεφαλαίου κινήσεως.

Για λόγους πληρότητας της παρούσης εργασίας είναι απαραίτητο να αναφερθούμε με λίγα λόγια σε ειδικότερα θέματα, που προκύπτουν από την εφαρμογή της μεθόδου αναβολής των φόρων, των πιστωτικών φόρων λόγω επενδύσεων, των εξόδων και των πιστώσεων, όπως και από την ενοποίηση των οικονομικών καταστάσεων.

Εάν λοιπόν εφαρμόζεται η μέθοδος της αναβολής για τους φόρους εισοδήματος και για τους πιστωτικούς φόρους λόγω επενδύσεων, τότε για τον προσδιορισμό της καθαρής εισροής ή εκροής κεφαλαίου κινήσεως, σε προσαύξηση του θετικού της χρήσεως αποτελέσματος ή μείωση του αρνητικού, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη:

Η αύξηση των σε αναβολή πληρωτέων φόρων εισοδήματος [Increase in deferred income taxes]

Προσθήκες στους πιστωτικούς φόρους (σε αναβολή) λόγω επενδύσεων [Additions to deferred investment tax credits]

Αντίθετα, σε μείωση του θετικού της χρήσεως αποτελέσματος ή σε αύξηση του αρνητικού, για τον προσδιορισμό της καθαρής εισροής ή εκροής κεφαλαίου κινήσεως, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη:

Η απόσβεση των σωρευμένων πιστωτικών φόρων λόγω επενδύσεων [amortization of deferred investment tax credits]'

Η μείωση των σε αναβολή πληρωτέων φόρων εισοδήματος [decrease in deferred income taxes payables]

Παρόμοιος χειρισμός επιφυλάσσεται και για τις σε αναβολή δαπάνες [deferred charges] και τις σε αναβολή πιστώσεις [deferred credits] και ειδικότερα:

Σε βελτίωση των αποτελεσμάτων χρήσεως πρέπει να θεωρείται η απόσβεση των σε αναβολή δαπανών [amortization of deferred charges]

Σε μείωση των αποτελεσμάτων χρήσεως πρέπει να θεωρείται η απόσβεση των σε αναβολή πιστώσεων [amortization of deferred credits].

Ως προς τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις και σε ότι αφορά την ενοποιημένη κατάσταση πηγών και χρήσεως κεφαλαίων με βάση το κεφάλαιο κινήσεως σημειώνουμε τα ακόλουθα:

Σε επαύξηση του ενοποιημένου θετικού αποτελέσματος της χρήσεως ή σε μείωση του αρνητικού τοιούτου, προκειμένου να προσδιοριστεί η καθαρή εισροή ή εκροή κεφαλαίου κινήσεως, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα δικαιώματα της μειοψηφίας στα καθαρά κέρδη των ενοποιημένων εξαρτημένων επιχειρήσεων [Minority interest in consolidated subsidiaries net income].

Σε μείωση του ενοποιημένου θετικού αποτελέσματος της χρήσεως ή σε επαύξηση του αρνητικού τοιούτου, προκειμένου να προσδιοριστεί η καθαρή εισροή ή εκροή κεφαλαίου κινήσεως, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα δικαιώματα (υποχρεώσεις) της μειοψηφίας στις ζημίες των ενοποιημένων εξαρτημένων επιχειρήσεων [Minority interest in consolidated subsidiaries' net loss].

Πέραν των ανωτέρω, πρέπει να αναφερθούμε και στις εξαρτημένες επιχειρήσεις (ή και συγγενείς) που δεν ενοποιούνται, αλλά απεικονίζονται στα βιβλία της μητρικής οι συμμετοχές σε αυτές με τη μέθοδο της καθαρής θέσεως [equity method]. Είναι γεγονός ότι στις περιπτώσεις αυτές απεικονίζονται στα βιβλία της μητρικής τα αναλογούντα στις

συμμετοχές της κέρδη ή ζημίες. Συνεπώς, το ποσό των κερδών και οι ζημίες, που έχουν καταχωρηθεί στα αποτελέσματα της μητρικής, αλλά δεν αντιστοιχούν σε πραγματικές συναλλαγές, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό της καθαρής εισροής ή εκροής κεφαλαίου κινήσεως με βάση το αποτέλεσμα της χρήσεως. σύμφωνα με όσα αναλυτικά εκθέσαμε ανωτέρω.

Όπως σημειώσαμε, η κυριότερη πηγή κεφαλαίου κινήσεως μιας επιχειρήσεως είναι οι συνήθεις συναλλαγές αυτής, που απεικονίζονται, κυρίως, στους λογαριασμούς εσόδων των αποτελεσμάτων χρήσεως. Από τη σχετική ανάλυση προκύπτει ότι, μόνο η χρέωση των λογαριασμών του κυκλοφορούντος ενεργητικού, των βραχυπροθέσμων υποχρεώσεων και των μεταβατικών λογαριασμών του ενεργητικού και του παθητικού, με αντίστοιχη πίστωση οποιουδήποτε άλλου ή άλλων λογαριασμών, σημαίνει πηγή κεφαλαίου κινήσεως.

Ως πηγή κεφαλαίου αναφέρεται επίσης και η πώληση μη κυκλοφοριακών στοιχείων, δηλαδή ενσώματων πάγιων στοιχείων, συμμετοχών κλπ., όπως αναλυτικά θα εκθέσουμε στα επόμενα.

Το αντίτιμο της πωλήσεως ενός μη κυκλοφοριακού στοιχείου μπορεί να πιστωθεί (απαίτηση) ή να εισπραχθεί μετρητοίς ή να διακανονιστεί και με τους δύο αυτούς τρόπους. Ανεξάρτητο από τον τρόπο διακανονισμού του αντιτίμου πωλήσεως είναι γεγονός ότι, αυτό επηρεάζει άμεσα και μάλιστα αυξητικά το κυκλοφορούν ενεργητικό με αντίστοιχη μείωση του πάγιου ενεργητικού. Σύμφωνα λοιπόν με τους κανόνες που έχουμε αναφέρει, η συναλλαγή αυτή αποτελεί πηγή κεφαλαίου κινήσεως και δεν έχει σημασία αν προέκυψε κέρδος ή ζημία από την πώληση.

Θεωρούμε όμως σκόπιμο να αναφερθούμε αναλυτικότερα στα κονδύλια που συγκροτούν την έννοια των μη κυκλοφοριακών στοιχείων, σύμφωνα με το υπόδειγμα του Ισολογισμού του ΕΓΛΣ'.

Ως μη κυκλοφοριακά στοιχεία θεωρούνται:

(α) Έξοδα εγκαταστάσεως

Στην κατηγορία αυτή των εξόδων περιλαμβάνονται, ως γνωστό, τα έξοδα ιδρύσεως και πρώτης εγκαταστάσεως, οι συναλλαγματικές διαφορές δανείων για κτήσεις πάγιων στοιχείων, οι τόκοι δανείων κατασκευαστικής περιόδου και τα λοιπά έξοδα εγκαταστάσεως. Για τα έξοδα αυτής της κατηγορίας δεν τίθεται θέμα πωλήσεως, αλλά οι αποσβέσεις αυτών αποτελούν δαπάνες, που δεν απαιτούν χρήση κεφαλαίου κινήσεως.

(β) Ασώματες ακινητοποιήσεις

Στο κονδύλιο των ασώματων ακινητοποιήσεων περιλαμβάνονται έξοδα ερευνών και αναπτύξεως, παραχωρήσεις και δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, υπεραξία επιχειρήσεως, προκαταβολές κτήσεως ασώματων ακινητοποιήσεων και λοιπές ασώματες ακινητοποιήσεις.

Και στην κατηγορία αυτή δεν φαίνεται να υπάρχουν περιθώρια πωλήσεων. Οι αποσβέσεις των ασώματων ακινητοποιήσεων αποτελούν δαπάνες, που δεν απαιτούν χρήση κεφαλαίου κινήσεως

(γ) Ενσώματες ακινητοποιήσεις. Είναι γνωστό σε όλους το περιεχόμενο του κονδυλίου αυτού. Για τα ενσώματα περιουσιακά στοιχεία αυτής της κατηγορίας ισχύουν τα όσα προκύπτουν από το παρατιθέμενο ανωτέρω παράδειγμα, δηλαδή ανεξάρτητα από το κέρδος ή τη ζημία, που μπορεί να προκύπτει από την πώληση, απόσυρση κλπ. του πάγιου στοιχείου, σημασία έχει το αντίτιμο της πωλήσεως, το οποίο αποτελεί πηγή κεφαλαίου κινήσεως. Πάντως, και στην περίπτωση των ενσώματων ακινητοποιήσεων οι αποσβέσεις αυτών θεωρούνται δαπάνες που δεν απαιτούν χρήση κεφαλαίου κινήσεως.

Ιδιαίτερη όμως σημασία έχει η επισήμανση ότι οι "προβλέψεις για απαξιώσεις και υποτιμήσεις πάγιων στοιχείων" με βάση το Ν. 2190/1920 (άρθρο 42ε παραγρ. 14) πρέπει να μεταφέρονται από το λογαριασμό της σωρευμένης προβλέψεως (44.10) σε πίστωση του λογαριασμού του εκποιούμενου πάγιου στοιχείου. Ως προς το ποσό όμως της σχηματιζόμενης κατά χρήση προβλέψεως (με χρέωση του λογαριασμού 83.10) τονίζουμε ότι θεωρείται ως δαπάνη που δεν απαιτεί χρήση κεφαλαίου κινήσεως.

Σημειώνεται εδώ ότι και η "διαφορά αναπροσαρμογής αξίας λοιπών περιουσιακών στοιχείων", που αφορά εκποιούμενο Πάγιο στοιχείο, το οποίο δεν έχει πλήρως αποσβεσθεί, πρέπει να μεταφέρεται σε πίστωση του λογαριασμού του εκποιούμενου πάγιου στοιχείου μόνον κατά το αναλογούν στο αναπόσβεστο τμήμα του παγίου μέρος της διαφοράς.

(δ) Συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές απαιτήσεις. Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται οι πάσης φύσεως συμμετοχές σε άλλες επιχειρήσεις, οι τίτλοι με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων, μακροπρόθεσμες απαιτήσεις και γραμμάτια εισπρακτέα μακροπρόθεσμης λήξεως.

Πρέπει να επισημάνουμε ότι οι "διαφορές αναπροσαρμογής της αξίας των συμμετοχών", που αφορούν μετοχές ή εταιρικά μερίδια, πρέπει να μεταφέρονται σε πίστωση του λογαριασμού των πωλουμένων συμμετοχών, καθόσον δεν δικαιολογείται η ύπαρξη τέτοιων διαφορών αναπροσαρμογής, όταν οι αντίστοιχες συμμετοχές έχουν πωληθεί. Πάντως, και στην περίπτωση της πωλήσεως συμμετοχών πηγή κεφαλαίου κινήσεως αποτελεί το αντίτιμο της πωλήσεως αυτών, ανεξάρτητα από το αποτέλεσμα της πωλήσεως.

Μακροπρόθεσμος δανεισμός

Μια άλλη πηγή κεφαλαίου κινήσεως είναι και ο μακροπρόθεσμος δανεισμός είτε με τη μορφή ομολογιακού δανείου εκδόσεως της επιχειρήσεως είτε με τη μορφή μακροπρόθεσμου (τοκοχρεολυτικού) δανείου από Τράπεζα, ή άλλο πιστωτικό οργανισμό ή και πιστωτή.

Η αύξηση των ταμιακών διαθεσίμων ή των καταθέσεων στην Τράπεζα από το προϊόν του μακροπρόθεσμου δανεισμού αποτελεί, με βάση τα όσα έχουμε προαναφέρει, πηγή κεφαλαίου κινήσεως. Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημάνουμε ότι αύξηση των ταμιακών διαθεσίμων ή των καταθέσεων στις Τράπεζες έχουμε και στην περίπτωση του

βραχυπρόθεσμου δανεισμού, αλλά με παράλληλη αύξηση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων, οπότε εξουδετερώνεται πλήρως η αύξηση του κυκλοφορούντος ενεργητικού και συνεπώς έχουμε μηδενική αύξηση στο κεφάλαιο κινήσεως. Αυτό το τελευταίο δεν συμβαίνει στο μακροπρόθεσμο δανεισμό, γιατί η αύξηση του κυκλοφορούντος ενεργητικού αντικρίζεται από αύξηση των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων.

Αύξηση στο κεφάλαιο κινήσεως έχουμε και στην περίπτωση μετατροπής βραχυπρόθεσμων δανείων σε μακροπρόθεσμα τοιαύτα

Συμπερασματικά μπορούμε να σημειώσουμε ότι η αύξηση των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων που προέρχεται από παράλληλη αύξηση των κυκλοφοριακών στοιχείων ή από μετατροπή βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων αποτελεί πηγή κεφαλαίου κινήσεως.

Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου

Είναι ευνόητο ότι η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, όταν γίνεται με εισφορές σε μετρητά, σημαίνει αύξηση του κεφαλαίου κινήσεως, καθόσον αυξάνονται τα ταμιακά διαθέσιμα της επιχειρήσεως, δηλαδή τα κυκλοφορούν ενεργητικό. Άλλωστε, όπως έχουμε προαναφέρει, η χρέωση λογαριασμών του κυκλοφορούντος ενεργητικού με πίστωση των λογαριασμών των ιδίων κεφαλαίων σημαίνει αύξηση του κεφαλαίου κινήσεως.

Ακόμη και στην περίπτωση που η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου γίνεται με εισφορά σε είδος, κυκλοφοριακών στοιχείων - όχι παγίων - δημιουργεί αύξηση στο κεφάλαιο κινήσεως.

Επίσης αύξηση στο κεφάλαιο κινήσεως επέρχεται και όταν κεφαλαιοποιούνται μερίσματα. Αυτό εμπίπτει στο γενικότερο κανόνα, κατά τον οποίο η αύξηση του

μετοχικού κεφαλαίου με κεφαλαιοποίηση βραχυπροθέσμων υποχρεώσεων έχει αυξητική επίδραση στο κεφάλαιο κινήσεως.

Αντίθετα, σε κάθε περίπτωση που η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου πραγματοποιείται με εισφορά σε είδος πάγιων στοιχείων - μη κυκλοφοριακών - σημαίνει μηδενική αύξηση του κεφαλαίου κινήσεως. Επίσης, καμιά αύξηση στο κεφάλαιο κινήσεως δεν έχουμε, όταν η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου γίνεται με κεφαλαιοποίηση αποθεματικών ή μακροπροθέσμων υποχρεώσεων.

Χρήσεις κεφαλαίου κινήσεως

Όπως προαναφέρθηκε, η κυριότερη πηγή κεφαλαίου κινήσεως είναι τα έσοδα των συναλλαγών της επιχειρήσεως, ενώ η κυριότερη χρήση κεφαλαίου κινήσεως είναι τα αντίστοιχα έξοδα. Εφόσον τα έσοδα υπερβαίνουν τα έξοδα έχουμε κέρδος και συνεπώς καθαρή εισροή κεφαλαίου κινήσεως από τις συναλλαγές της επιχειρήσεως. Σε περίπτωση ζημιών έχουμε καθαρή εκροή κεφαλαίου κινήσεως.

Ως χρήσεις κεφαλαίου κινήσεως αναφέρονται':

Οι συνήθειες (τρέχουσες) επιχειρηματικές συναλλαγές (operations)

Η αγορά μη κυκλοφοριακών στοιχείων

Η εξόφληση των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων

Η εξαγορά μετοχών που έχει εκδώσει η ίδια εταιρία

Η διανομή μερισμάτων.

Συνήθειες (τρέχουσες) επιχειρηματικές συναλλαγές

Η ανάλυση που παραθέσαμε ανωτέρω παρέχει μια πλήρη εικόνα για τις χρήσεις του κεφαλαίου κινήσεως από τις συνήθειες (τρέχουσες) επιχειρηματικές συναλλαγές, οι οποίες, ως γνωστό, απεικονίζονται στους λογαριασμούς των αποτελεσμάτων.

Στην ανάλυση αυτή επισημάναμε ότι τα έξοδα αποτελούν τις χρήσεις κεφαλαίου κινήσεως και υπογραμμίσαμε την ιδιαιτερότητα ορισμένων δαπανών, που δεν αποτελούν χρήση κεφαλαίου κινήσεως, όπως και την επίδραση που ασκούν ή όχι ορισμένα άλλα κονδύλια των αποτελεσμάτων στο κεφάλαιο κινήσεως.

Αγορά μη κυκλοφοριακών στοιχείων

Όπως σημειώσαμε, η πώληση μη κυκλοφοριακών στοιχείων αποτελεί πηγή κεφαλαίου κινήσεως. Έτσι, και η αγορά μη κυκλοφοριακών στοιχείων πρέπει να αποτελεί χρήση κεφαλαίου κινήσεως. Πράγματι, αποτελεί χρήση κεφαλαίου, αν ληφθεί υπόψη ο κανόνας, κατά τον οποίο, η πίστωση λογαριασμού ή λογαριασμών του κυκλοφορούντος ενεργητικού, των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων και των μεταβατικών λογαριασμών του ενεργητικού και παθητικού με χρέωση οποιουδήποτε άλλου ή άλλων λογαριασμών, σημαίνει χρήση κεφαλαίου κινήσεως. Κατά συνέπεια η αγορά μη κυκλοφοριακών στοιχείων, εφόσον συνδυάζεται με μείωση των κυκλοφοριακών στοιχείων ή με αύξηση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων ή με πίστωση των μεταβατικών λογαριασμών ενεργητικού ή παθητικού, αποτελεί χρήση κεφαλαίου κινήσεως.

Φυσικά, δεν υπάρχει χρήση κεφαλαίου κινήσεως, όταν η αγορά μη κυκλοφοριακών στοιχείων γίνεται με ανταλλαγή άλλων μη κυκλοφοριακών επίσης στοιχείων ή με αύξηση των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων. Επίσης, δεν υπάρχει χρήση κεφαλαίου κινήσεως, όταν τα μη κυκλοφοριακά στοιχεία εισφέρονται ως μετοχικό κεφάλαιο (εισφορά σε είδος).

1. Έξοδα εγκαταστάσεως

Μια μεγάλη κατηγορία εξόδων καλύπτεται από τον προαναφερόμενο τίτλο. Αναλυτικότερα:

Έξοδα ιδρύσεως και πρώτης εγκαταστάσεως

Συναλλαγματικές διαφορές δανείων για κτήσεις πάγιων στοιχείων

Τόκοι δανείων κατασκευαστικής περιόδου

Λοιπά έξοδα εγκαταστάσεως.

Για τα έξοδα αυτά σημειώνουμε ειδικότερα τα ακόλουθα

(α) Τα έξοδα ιδρύσεως και πρώτης εγκαταστάσεως καλύπτουν τα έξοδα καταρτίσεως και δημοσιεύσεως του καταστατικού, τα έξοδα δημόσιας προβολής της ιδρύσεως, της καλύψεως του μετοχικού κεφαλαίου, της εκπονήσεως μελετών και τα έξοδα διοικήσεως μέχρι την έναρξη της εκμεταλλεύσεως. Επίσης, τα παρόμοια φύσεως έξοδα επεκτάσεως της δραστηριότητας της οικονομικής επιχειρήσεως. Από την περιγραφή αυτή των εξόδων καθίσταται φανερό ότι προϋποθέτουν την ανάλωση κυκλοφοριακών στοιχείων ή την αύξηση των βραχυπροθέσμων υποχρεώσεων. Συνεπώς, αποτελούν χρήση κεφαλαίου κινήσεως.

(β) Οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από την πληρωμή ή την αποτίμηση σε δραχμές των πιστώσεων ή δανείων σε ξένο νόμισμα που συνάπτονται ειδικά και μόνο για την αγορά, κατασκευή ή εγκατάσταση πάγιων στοιχείων της οικονομικής μονάδας, απεικονίζονται μεταξύ των εξόδων εγκαταστάσεως, και αποσβένονται τμηματικά ανάλογα με τη διάρκεια του δανείου ή της πιστώσεως.

Οι χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από την εξόφληση υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα αποτελούν χρήση κεφαλαίου κινήσεως, λόγω μειώσεως των κυκλοφοριακών στοιχείων (ταμιακών διαθεσίμων). Αντίθετα, οι πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές, που προέρχονται από την εξόφληση υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα είναι πηγή κεφαλαίου κινήσεως, γιατί μειώνονται οι υποχρεωθείς χωρίς να διατίθενται κυκλοφοριακά στοιχεία.

Οι συναλλαγματικές διαφορές χρεωστικές ή πιστωτικές που προκύπτουν από την αποτίμηση των υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα, εφόσον αντικρίζονται από αύξηση ή

μείωση των μακροπροθέσμων υποχρεώσεων, δεν αποτελούν, κατά τον κανόνα, χρήση ή πηγή κεφαλαίου κινήσεως.

Κατόπιν των ανωτέρω μπορεί να σημειώσουμε ότι αποτελούν πηγή ή χρήση κεφαλαίου κινήσεως μόνο οι πιστωτικές ή οι χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από την εξόφληση των αντίστοιχων σε ξένο νόμισμα υποχρεώσεων. Πρακτικά, μπορεί να λαμβάνεται υπόψη το τελικό της χρήσεως συμψηφιστικό υπόλοιπο, χρεωστικό ή πιστωτικό.

(γ) Οι τόκοι της κατασκευαστικής περιόδου, που σωρεύονται στο λογαριασμό αυτό, αλλά συγχρόνως προσαυξάνουν τις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις (δάνεια ή πιστώσεις), λόγω κεφαλαιοποίησής τους, δεν μπορεί να αποτελούν χρήση κεφαλαίου. Αντίθετα οι τόκοι της κατασκευαστικής περιόδου, που σωρεύονται στο λογαριασμό αυτό, αλλά καταβάλλονται μέσα στη χρήση (μείωση κυκλοφοριακών στοιχείων ή αύξηση βραχυπροθέσμων υποχρεώσεων), αποτελούν αναμφισβήτητα χρήση κεφαλαίου κινήσεως.

(δ) Λοιπά έξοδα εγκαταστάσεως. Κάθε έξοδο που καταχωρείται στο λογαριασμό αυτό πρέπει να κρίνεται ιδιαιτέρως με βάση τους ισχύοντες κανόνες, αν αποτελούν ή όχι χρήση κεφαλαίου κινήσεως. Η αναπόσβεστη αξία ενός κατεδαφιστέου κτιρίου, που μεταφέρεται στο λογαριασμό αυτό, προφανώς από λογαριασμό παγίου, δεν αποτελεί χρήση κεφαλαίου κινήσεως.

Στην κατηγορία αυτή των λοιπών εξόδων εγκαταστάσεως περιλαμβάνονται τα έξοδα αυξήσεως κεφαλαίου και εκδόσεως ομολογιακών δανείων, τα έξοδα κτήσεως ακινητοποιήσεων, διαφορές εκδόσεως και εξοφλήσεως ομολογιών και τα έξοδα αναδιοργανώσεως. Για τα έξοδα αυτά σημειώνουμε τα εξής:

Τα έξοδα αυξήσεως κεφαλαίου και τα έξοδα εκδόσεως ομολογιακών δανείων είναι πραγματικά και όχι υπολογιστικά έξοδα (έξοδα τροποποίησης καταστατικού, εκτύπωση νέων μετοχών, δημοσίευση προσκλήσεων ή ανακοινώσεων, αμοιβές συμβολαιογράφων και δικηγόρων κλπ.). Συνεπώς, εφόσον τα έξοδα αυτά προϋποθέτουν ανάλωση κυκλοφοριακών στοιχείων ή αύξηση των βραχυπροθέσμων υποχρεώσεων ή

και μεταβολή των μεταβατικών λογαριασμών, έχουμε χρήση κεφαλαίου κινήσεως, δικηγόρων κλπ. δεν περιλαμβάνονται στη τιμή κτήσεως των ακινητοποιήσεων, αλλά απεικονίζονται σε ιδιαίτερο λογαριασμό του παγίου και αποσβένονται είτε εφάπαξ κατά το έτος της πραγματοποιήσεως τους είτε τμηματικά και ισόποσα μέσα σε μια πενταετία. Και τα έξοδα αυτά αποτελούν χρήση κεφαλαίου κινήσεως. κάτω από τις προϋποθέσεις που προαναφέραμε.

Οι διαφορές εκδόσεως και εξοφλήσεως ομολογιών (έκδοση και διάθεση υπό το άρτιο, εξόφληση υπέρ το άρτιο). Οι διαφορές αυτές, όταν καταχωρούνται στους λογαριασμούς των εξόδων εγκαταστάσεως, με παράλληλη αύξηση των μακροπροθέσμων υποχρεώσεων δεν αποτελούν χρήση κεφαλαίου κινήσεως.

Τέλος, τα έξοδα αναδιοργάνωσης αφορούν σε έξοδα μελετών αναδιοργάνωσης και ως πραγματικά έξοδα, για τα οποία προϋπήρξε μείωση των κυκλοφοριακών στοιχείων ή αύξηση των βραχυπροθέσμων υποχρεώσεων ή και μεταβολή των μεταβατικών λογαριασμών, αποτελούν χρήση κεφαλαίου κινήσεως.

Ασώματες ακινητοποιήσεις

Η αγορά (απόκτηση) αύλων περιουσιακών στοιχείων αποτελεί χρήση κεφαλαίου κινήσεως, εφόσον το αντίτιμο αυτής μειώνει τα κυκλοφοριακά στοιχεία ή αυξάνει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις ή μεταβάλλει τους μεταβατικούς λογαριασμούς του ενεργητικού (μειωτικά) ή του παθητικού (αυξητικά).

Η αγορά (απόκτηση) αύλων περιουσιακών στοιχείων με ανταλλαγή προς άλλα μη κυκλοφοριακά στοιχεία ή με αύξηση των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων δεν αποτελεί χρήση κεφαλαίου κινήσεως. Επίσης, χρήση κεφαλαίου κινήσεως δεν αποτελεί η εισφορά των αύλων στοιχείων (εισφορά σε είδος) για την κάλυψη του μετοχικού κεφαλαίου της επιχειρήσεως.

Στην κατηγορία των ασώματων ακινητοποιήσεων περιλαμβάνονται²:

Έξοδα ερευνών και αναπτύξεως

Παραχωρήσεις και δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας

Υπεραξία επιχειρήσεως (Goodwill)

Προκαταβολές κτήσεως ασώματων ακινητοποιήσεων

Λοιπές ασώματες ακινητοποιήσεις.

Τα άυλα πάγια στοιχεία είναι τα ασώματα οικονομικά αγαθά που είναι δεκτικά χρηματικής αποτιμήσεως και είναι δυνατό να αποτελέσουν αντικείμενο συναλλαγής. Άυλα πάγια στοιχεία μπορεί να δημιουργηθούν και από την ίδια την επιχείρηση. Η απεικόνιση αυτών στον προαναφερόμενο λογαριασμό προϋποθέτει ότι για τη δημιουργία τους απαιτήθηκε η πραγματοποίηση εξόδων από την ίδια την επιχείρηση.

Ενσώματες ακινητοποιήσεις

Στην κατηγορία αυτή των πάγιων στοιχείων περιλαμβάνονται:

Γήπεδα

Ορυχεία- μεταλλεία- Λατομεία- Αγροί- Φυτείες-Δάση

Κτίρια και τεχνικά έργα

Μηχανήματα και τεχνικές εγκαταστάσεις

Μεταφορικά μέσα

Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός

Ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση και προκαταβολές.

Η αγορά ενσώματων ακινητοποιήσεων, που αντικρίζεται από μείωση των κυκλοφοριακών στοιχείων ή αύξηση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων ή και μείωση των μεταβατικών λογαριασμών του ενεργητικού ή αύξηση των μεταβατικών λογαριασμών του παθητικού, αποτελεί χρήση κεφαλαίου κινήσεως.

Η απόκτηση ενσώματων ακινητοποιήσεων με ανταλλαγή προς άλλα μη κυκλοφοριακά στοιχεία ή με αύξηση των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων δεν αποτελεί χρήση κεφαλαίου κινήσεως. Επίσης, η απόκτηση ενσώματων ακινητοποιήσεων, λόγω εισφοράς αυτών ως μετοχικό κεφάλαιο, δεν αποτελεί χρήση κεφαλαίου κινήσεως.

Ευνόητο τυγχάνει ότι σε περίπτωση που η απόκτηση των ενσώματων ακινητοποιήσεων γίνεται κατά ένα μέρος με π.χ. βραχυπρόθεσμες πιστώσεις και κατά το υπόλοιπο με μακροπρόθεσμο δανεισμό, ως χρήση κεφαλαίου κινήσεως λαμβάνεται το αντιστοιχούν στη βραχυπρόθεσμη πίστωση κονδύλιο.

Επισημαίνεται ότι η αξία αναπροσαρμογής της αξίας των πάγιων στοιχείων με βάση νόμο δεν αποτελεί χρήση κεφαλαίου.

Συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές απαιτήσεις

Συμμετοχές

Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις

Γραμμάτια εισπρακτέα μακροπρόθεσμης λήξεως

Τίτλοι με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων

Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις

Για τους ανωτέρω λογαριασμούς σημειώνουμε τα ακόλουθα: Η απόκτηση συμμετοχών ή τίτλων με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων που γίνεται με τους ίδιους κανόνες, όπως και των παγίων, αποτελεί χρήση κεφαλαίου κινήσεως. Επισημαίνεται πάντως ότι ως χρήση κεφαλαίου κινήσεως λαμβάνεται το κονδύλιο της τιμής κτήσεως, χωρίς τις τυχόν οφειλόμενες δόσεις, τους μη δεδουλευμένους τόκους και φυσικά τα ειδικά έξοδα

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ, ΤΜΗΜΑ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ,ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ, ΜΑΡΙΑ Ε ΤΖΩΡΜΠΙΑΤΖΑΚΗ,
ΜΑΡΙΑ Ο ΤΖΩΡΜΠΙΑΤΖΑΚΗ « ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ»**

αποκτήσεως των τίτλων συμμετοχών και των χρεογράφων. Τα τελευταία ειδικά έξοδα καταχωρούνται σε λογαριασμούς εξόδων των αποτελεσμάτων της χρήσεως.

Τονίζεται ότι οι τυχόν "διαφορές αναπροσαρμογής της αξίας των συμμετοχών" που προσαυξάνουν την αξία κτήσεως των συμμετοχών δεν αποτελούν χρήση κεφαλαίου.

Οι μακροπρόθεσμες απαιτήσεις, αλλά και τα Γραμμάτια εισπρακτέα μακροπρόθεσμης λήξεως και μόνο κατά το ποσό αυξήσεως τους κατά τη χρήση μπορεί να αποτελέσει χρήση κεφαλαίου, αν προέρχεται από μετατροπή κυκλοφοριακών στοιχείων. Η αύξηση των μακροπρόθεσμων απαιτήσεων και των Γραμματίων Εισπρακτέων μακροπρόθεσμης λήξεως που αντικρίζεται απευθείας από τα έσοδα των πωλήσεων δεν αποτελεί χρήση κεφαλαίου κινήσεως.

Διευκρινίζεται ότι στις λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις περιλαμβάνονται τα κονδύλια των δοσμένων εγγυήσεων και του οφειλόμενου κεφαλαίου.

Το ποσό των εγγυήσεων που θα δοθεί στη διάρκεια μιας χρήσεως (ΔΕΗ. ΟΤΕ, μισθώματα κλπ) αποτελεί χρήση κεφαλαίου κινήσεως, καθόσον πρόκειται για διάθεση κυκλοφοριακών στοιχείων (ταμιακά διαθέσιμα).

Εξαγορά των μετοχών μπορεί να έχουμε και στην περίπτωση αποσβέσεως" του μετοχικού κεφαλαίου. Η εξαγορά αυτή μπορεί να γίνει είτε με τη διάθεση σχηματισμένου αποθεματικού για το σκοπό αυτό είτε με τη διάθεση ορισμένου ποσού των ετήσιων καθαρών κερδών. Σε κάθε περίπτωση το προοριζόμενο για την απόδοση στους μετόχους ποσό μεταφέρεται σε πίστωση των βραχυπροθέσμων υποχρεώσεων. Η μεταφορά αυτή αποτελεί χρήση κεφαλαίου κινήσεως, ενώ δεν αποτελεί χρήση κεφαλαίου κινήσεως η ταμιακή εξόφληση των βραχυπροθέσμων αυτών υποχρεώσεων.

Διανομή μερισμάτων

Η πληρωμή των μερισμάτων στους μετόχους, δηλαδή η εξόφληση της απεικονιζόμενης βραχυπρόθεσμης υποχρεώσεως με τον τίτλο "Μερίσματα πληρωτέα" δεν αποτελεί χρήση κεφαλαίου κινήσεως, σύμφωνα με το βασικό κανόνα που έχουμε διατυπώσει στα προηγούμενα.

Αντίθετα, η αύξηση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων και ειδικότερα η αύξηση (πίστωση) του λογαριασμού "Μερίσματα Πληρωτέα" με χρέωση της διανομής των καθαρών κερδών της χρήσεως αποτελεί χρήση κεφαλαίου κινήσεως.

Επομένως η απόφαση που λαμβάνεται για τη διανομή μερίσματος αποτελεί και την αιτία χρήσεως κεφαλαίου κινήσεως.

Συναλλαγές ανταλλαγών

Όπως σημειώνουμε ανωτέρω συναλλαγές που επηρεάζουν μόνο τους λογαριασμούς που βρίσκονται πάνω ή κάτω από τη γραμμή του κεφαλαίου κινήσεως - και όχι αυτούς που βρίσκονται εκατέρωθεν της γραμμής- αντικατοπτρίζουν στην ουσία ανταλλαγές, που δεν επηρεάζουν το κεφάλαιο κινήσεως.

Εξαγορά των μετοχών μπορεί να έχουμε και στην περίπτωση αποσβέσεως του μετοχικού κεφαλαίου. Η εξαγορά αυτή μπορεί να γίνει είτε με τη διάθεση σχηματισμένου αποθεματικού για το σκοπό αυτό είτε με τη διάθεση ορισμένου ποσού των ετήσιων καθαρών κερδών. Σε κάθε περίπτωση το προοριζόμενο για την απόδοση στους μετόχους ποσό μεταφέρεται σε πίστωση των βραχυπροθέσμων υποχρεώσεων. Η μεταφορά αυτή αποτελεί χρήση κεφαλαίου κινήσεως, ενώ δεν αποτελεί χρήση κεφαλαίου κινήσεως η ταμιακή εξόφληση των βραχυπροθέσμων αυτών υποχρεώσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΕΙΔΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΚΙΝΗΣΗΣ

3.1 Τμήματα του Κεφαλαίου κίνησης

Το κεφάλαιο κίνησης έχει στενή σχέση με τις τρέχουσες λειτουργικές ανάγκες της επιχείρησης. Εξάλλου η ανεπάρκεια και η κακή διαχείριση του αποτελεί, μια από τις κυριότερες αιτίες πτώχευσης της επιχείρησης. Το κεφάλαιο κίνησης αποτελείται από δύο τμήματα: το μόνιμο το οποίο ισούται με το ελάχιστο ύψος κυκλοφοριακών στοιχείων που χρειάζεται μια επιχείρηση για να λειτουργήσει και το προσωρινό ή μεταβλητό το οποίο σχετίζεται με τα ρευστά, τις απαιτήσεις, τα αποθέματα και το ύψος του εξαρτάται από τη φύση και τις λειτουργικές ανάγκες της επιχείρησης.

Το μόνιμο κεφάλαιο κίνησης πρέπει να προέρχεται από τους μετόχους ή από τους φορείς της επιχείρησης κυρίως με τη μορφή αποθεματικών και την έκδοση μετοχών και το ύψος του είναι ανάλογο της πιστοληπτικής ικανότητας της επιχείρησης. Το δε προσωρινό τμήμα του κεφαλαίου κίνησης προέρχεται από βραχυπρόθεσμες πιστώσεις και βραχυχρόνιο τραπεζικό δανεισμό.

3.2 Είδη του κεφαλαίου κίνησης

Οι πιο αποδεκτοί ορισμοί που έχουν γίνει ευρέως γνωστοί σχετικά με το κεφάλαιο κίνησης είναι τρεις κι πιο συγκεκριμένα οι :

α) Το καθαρό κεφάλαιο κίνησης που ισούται με το κυκλοφορούν ενεργητικό συν τα διαθέσιμα μείον τις (βραχυπρόθεσμες) υποχρεώσεις. Σύμφωνα με την παραπάνω ισότητα το καθαρό κεφάλαιο κίνησης είναι το πλεόνασμα των κυκλοφοριακών στοιχείων μιας επιχείρησης σε σχέση με τις τρέχουσες ή βραχυχρόνιες υποχρεώσεις της και αποτελείται από τα κυκλοφοριακά στοιχεία που παρέχονται στην επιχείρηση, από τους φορείς της και τους μακροχρόνιους πιστωτές της. Παράλληλα, θα μπορούσαμε να πούμε ότι ο

προαναφερόμενος ορισμός έχει κυρίως ποιοτικό χαρακτήρα και δείχνει την ύπαρξη ή μη πλεονάσματος σε κυκλοφοριακά στοιχεία σε σχέση με τις βραχυχρόνιες υποχρεώσεις της επιχείρησης. Δηλαδή, το καθαρό κεφάλαιο κίνησης αποτελεί ένα δείκτη οικονομικής ευρωστίας της επιχείρησης. Συμπερασματικά, συνάγεται ότι το καθαρό κεφάλαιο κίνησης δείχνει το ύψος των κυκλοφοριακών στοιχείων αν εξοφληθούν όλες οι βραχυχρόνιες υποχρεώσεις της επιχείρησης.

β) Το συνολικό καθαρό ενεργητικό, το οποίο αποτελείται από το άθροισμα των παγίων ενεργητικών στοιχείων μιας επιχείρησης και του καθαρού κεφαλαίου κίνησης που περιγράφεται εκτενέστατα παραπάνω. Αυτό το είδος του κεφαλαίου κίνησης ισοδυναμεί με το ύψος των κεφαλαίων που έχουν μονιμότερο χαρακτήρα για την επιχείρηση και έχουν εισρεύσει σ' αυτή.

γ) Το συνολικό ή μεικτό κεφάλαιο κίνησης. Σύμφωνα με αυτό τον ορισμό το συνολικό κεφάλαιο κίνησης αποτελείται από το κυκλοφορούν ενεργητικό συν τα διαθέσιμα. Εδώ παρατηρούμε τον ποσοτικό χαρακτήρα του κεφαλαίου κίνησης, το οποίο αντιπροσωπεύει το σύνολο των κυκλοφοριακών στοιχείων που χρησιμοποιούνται για την κάλυψη των τρεχουσών αναγκών, δηλαδή αποθέματα, απαιτήσεις, καταθέσεις όψεως και μετρητά. Έτσι κάθε επιχείρηση έχει πάντοτε συνολικό κεφάλαιο κίνησης το οποίο αναφέρεται στον ισολογισμό τα σαν σύνολο κυκλοφοριακών στοιχείων

3.3 Προσδιοριστικοί παράγοντες του κεφαλαίου κίνησης

Ο διαχωρισμός των δαπανών σε σταθερές και μεταβλητές έχει το αντίκρισμα του και στα τμήματα του κεφαλαίου κίνησης που όπως αναφέραμε παραπάνω είναι δύο, το σταθερό και το μεταβλητό.

Μια επιχείρηση πρέπει να διαθέτει ένα ελάχιστο ύψος αποθεματικών το οποίο θα εξασφαλίζει την ομαλή λειτουργία της και την εξυπηρέτηση της πελατείας της. Αυτό το σταθερό κεφάλαιο κίνησης πρέπει να θεωρείται δεδομένο ακόμη και σε περιόδους

ύφεσης. Αντίθετα, το μεταβλητό, επηρεάζεται από εξωγενείς κυρίως παράγοντες. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι οι πωλήσεις, οι οποίες σε περιόδους αιχμής είναι αυξημένες και άρα δημιουργείται στην επιχείρηση η ανάγκη για αυξημένο δυναμικό. Συνεπώς, πρέπει να αναπροσαρμόζεται το μεταβλητό κομμάτι του κεφαλαίου κίνησης ανάλογα την περίοδο ύφεσης ή αιχμής της επιχειρησιακής δραστηριότητας.

Οι παράγοντες που επηρεάζουν το ύψος και τις ανάγκες σε κεφάλαια κίνησης είναι οι παρακάτω:

α) Το είδος και η φύση των εργασιών της επιχείρησης, έτσι διαφορετικές ανάγκες έχει μια επιχείρηση κοινής ωφέλειας και άλλες μια εμπορική και βιομηχανική επιχείρηση. Στην περίπτωση των επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας τα αποθέματα και οι απαιτήσεις ρευστοποιούνται άμεσα ενώ το ύψος των κυκλοφοριακών στοιχείων αντιπροσωπεύει σχετικά μικρό ποσοστό των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης. Η περίπτωση της βιομηχανικής επιχείρησης απαιτεί αυξημένα κεφάλαια κίνησης λόγω του ότι απαιτούνται μεγάλα αποθέματα για τη χρηματοδότηση των πιστωτικών πωλήσεων που κάνει οι οποίες έχουν σχετικά μικρή κυκλοφοριακή ταχύτητα. Η βιομηχανική επιχείρηση έχει μεγαλύτερες ανάγκες ακόμη και από την εμπορική επιχείρηση αφού επενδύει σε περισσότερα είδη τα κεφάλαιά της από ότι η εμπορική.

β) Παραγωγική διαδικασία. Το απαιτούμενο από μια επιχείρηση ύψος κεφαλαίου κίνησης είναι ανάλογο με το χρόνο που απαιτείται από την απόκτηση πρώτων υλών μέχρι τη στιγμή που πωλούνται στους πελάτες και εισπράττεται η αξία τους. Εδώ υπάρχει αναλογία μεταξύ του χρόνου αυτού και του απαιτούμενου ύψους κεφαλαίων κίνησης

γ) Η επέκταση του κύκλου εργασιών. Όσο μεγαλύτερη είναι η αύξηση του κύκλου εργασιών μιας επιχείρησης, τόσο μεγαλύτερο είναι το ύψος των κεφαλαίων κίνησης που απαιτούνται προκειμένου να διευκολυνθούν οι πελάτες της και να εκτελεί απρόσκοπτα την παραγωγική της διαδικασία.

δ) Ταχύτητα εισπράξεως των απαιτήσεων. Εδώ ισχύει αντίστροφη αναλογία μεταξύ της ταχύτητας εισπράξεως των απαιτήσεων και του ύψους του κεφαλαίου κίνησης αφού όσο μεγαλύτερη είναι η πρώτη, τόσο περισσότερα κεφάλαια εισρέουν στην επιχείρηση

ε) Η ταχύτητα κυκλοφορίας των αποθεμάτων. Όσο μεγαλύτερη είναι η ταχύτητα κυκλοφορίας των αποθεμάτων τόσο μικρότερες είναι οι απαιτήσεις για κεφάλαιο κίνησης εφόσον τα κεφάλαια που δεσμεύονται για αποθέματα είναι μικρότερα από ότι στην περίπτωση χαμηλής ταχύτητας κυκλοφορίας αποθεμάτων. Με το παραπάνω σχετίζεται και ο βαθμός εποχικότητας μια επιχείρησης σαν προσδιοριστικός παράγοντας του ύψους του κεφαλαίου κίνησης. Έτσι έντονη εποχική κίνηση προϊόντων δημιουργεί την ανάγκη ύπαρξης υψηλών αποθεμάτων προς αντιμετώπιση της αυξημένης ζήτησης σε περιόδους αιχμής. Επομένως οι επιχειρήσεις με έντονη εποχικότητα, παρουσιάζουν δυσχέρειες στον έλεγχο των εσωτερικών χρηματοδοτικών τους διακυμάνσεων που σαν συνέπεια έχει τη χρήση πρόσθετων κεφαλαίων κίνησης τα οποία αποκτώνται με τραπεζικό δανεισμό είτε από βραχυχρόνιους πιστωτές.

στ) Οι συνθήκες ανταγωνισμού. Ανάλογα τη θέση της επιχείρησης στην αγορά εξαρτάται και το ύψος των κεφαλαίων κίνησης των οποίων απαιτούνται. Έτσι μια επιχείρηση με ηγετική θέση στην αγορά μπορεί να κινείται με οποιοδήποτε ύψος κεφαλαίου κίνησης διαθέτει εφόσον ακόμη κι αν δεν έχει την ικανότητα άμεσης ικανοποίησης των πελατών της, δεν οδηγείται σε μείωση των εργασιών της. Αντίστροφα στην περίπτωση που μια επιχείρηση υπόκειται σε οξύ ανταγωνισμό πρέπει να διατηρεί μεγάλη ποσότητα και ποικιλία αποθεμάτων για να διαθέτει την ικανότητα

ζ) Ο επιχειρηματικός κύκλος. Σε περιόδους οικονομικής ευημερίας, η επιχειρηματική δραστηριότητα επεκτείνεται και επικρατεί η τάση από τις επιχειρήσεις να κρατούν αποθέματα μεγαλύτερα από τις ανάγκες τους με σκοπό να αντεπεξέλθουν και να εκμεταλλευθούν τυχόν διακυμάνσεις τιμών. Έτσι, σε αυτές τις περιόδους γίνεται επιτακτική η ανάγκη για αύξηση των κεφαλαίων κίνησης από ότι σε περιόδους οικονομικής ύφεσης.

η) Ο πληθωρισμός. Ο υψηλός πληθωρισμός οδηγεί σε άνοδο των επιτοκίων και αύξηση του κόστους δανεισμού, άρα αυξάνεται το κόστος κεφαλαίων που δεσμεύεται σε αποθέματα και απαιτήσεις και ταυτόχρονα αυξάνεται το κόστος ευκαιρίας της διατηρούμενης ρευστότητας. Εκτός αυτού, υπάρχει ανάγκη για περισσότερα κεφάλαια κίνησης εφόσον οι προμηθευτές προσπαθούν να στρέψουν ο εμπορικό του ισοζύγιο υπέρ αυτών.

θ) Η μερισματική πολιτική. Η εκάστοτε μερισματική πολιτική επηρεάζει το ύψος των απαιτούμενων κεφαλαίων κίνησης καθώς επίσης και το κεφάλαιο κίνησης επηρεάζει και την εκάστοτε μερισματική πολιτική . Έτσι η ανάγκη για περισσότερα κεφάλαια κίνησης μπορεί να επιφέρει αλλαγές στη ακολουθούμενη μερισματική πολιτική.

3.4 Συνέπειες επάρκειας και ανεπάρκειας του κεφαλαίου κίνησης

Το μέγεθος του κεφαλαίου κίνησης το οποίο διαθέτει μία επιχείρηση πρέπει να είναι σε επαρκές επίπεδο έτσι ώστε να είναι σε θέση να διεξάγει τις εργασίες της με τον πλέον συμφέροντα τρόπο, χωρίς οικονομικές δυσκολίες και να μπορεί να αντιμετωπίζει οικονομικές δυσκολίες. Χωρίς τον κίνδυνο να οδηγηθεί σε οικονομική καταστροφή. Γενικά η επάρκεια του κεφαλαίου κίνησης έχει τα παρακάτω αποτελέσματα

1. Προστατεύει την επιχείρηση από ενδεχόμενη οικονομική συρρίκνωση των κυκλοφοριακών στοιχείων της
2. Καθιστά δυνατή την άμεση εξόφληση των τρεχουσών υποχρεώσεων και επιτρέπει στην επιχείρηση να επιτύχει σημαντικές εκπτώσεις.
3. Συντελεί κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο στην διαχείριση της πιστοληπτικής ικανότητας της επιχείρησης και της παρέχει την δυνατότητα της αντοχής σε δύσκολες καταστάσεις

4. Επιτρέπει την διατήρηση ενός ικανοποιητικού επιπέδου αποθεμάτων το οποίο καθιστά ικανή την επιχείρηση να ανταποκρίνεται στην εκάστοτε υπάρχουσα ζήτηση.
5. Καθιστά την επιχείρηση ικανή να επεκτείνει τους ευνοϊκούς όρους πιστώσεων προς τους πελάτες της αυξάνοντας έτσι τις πωλήσεις της
6. Επιτρέπει στην επιχείρηση να διεξάγει τις εργασίες της πιο αποτελεσματικά και χωρίς καθυστερήσεις στην απόκτηση πρώτων υλών άλλων προμηθειών και υπηρεσιών τρίτων σε περίπτωση που υπάρχουν δυσκολίες στη χορήγηση πιστώσεων από τους προμηθευτές της
- 7.Επιτρέπει στην επιχείρηση να είναι σε θέση να αντιμετωπίσει περιόδους υφέσεως

Το υπερβολικό ύψος του κεφαλαίου κινήσεως κυρίως υπερεπάρκεια μπορεί να οδηγήσει σε αποτελέσματα παρόμοια με την ανεπάρκεια κεφαλαίου κίνησης ο πλεονασμός αυτός μπορεί να προέρχεται από.

- 1.Εκδοση νέων τίτλων σε ύψος μεγαλύτερο από το αναγκαίο για την απόκτηση μη κυκλοφορικών στοιχείων
2. Πώληση παγίων περιουσιακών στοιχείων τα οποία δεν αντικαταστάθηκαν
- 3.Κέρδη τα οποία δεν διατέθηκαν για την πληρωμή μερισμάτων και την απόκτηση μη κυκλοφοριακών περιουσιακών στοιχείων
- 4.Μετατροπή των απασχολούμενων περιουσιακών στοιχείων σε κεφάλαια κίνησης μέσω των αποσβέσεων χωρίς ταυτόχρονη αντικατάσταση του αποσβεσθέντος κεφαλαίου
- 5.Προσωρινή συσσώρευση ρευστών τα οποία πρόκειται να επενδυθούν

Η ανεπάρκεια του κεφαλαίου κίνησης έγκειται στη δημιουργία δυσμενών συνθηκών για την επιχείρηση και αδυναμίας ανταπόκρισης στις τρέχουσες υποχρεώσεις της οι λόγοι για τους οποίους δημιουργείται είναι.

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ, ΤΜΗΜΑ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ,ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ, ΜΑΡΙΑ Ε ΤΖΩΡΜΠΙΑΤΖΑΚΗ,
ΜΑΡΙΑ Ο ΤΖΩΡΜΠΙΑΤΖΑΚΗ « ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ»**

1. Ζημιές οι οποίες προέρχονται από μειωμένες πωλήσεις ή μειωμένες τιμές πωλήσεων λόγω του ανταγωνισμού χωρίς μείωση του κόστους πωληθέντων και των άλλων δαπανών
2. Έκτακτες ζημιές οι οποίες δεν καλύπτονται ασφαλιστικά και απρόοπτες μειώσεις τιμών των αποθεμάτων της επιχείρησης
3. Μη απόκτηση νέων κεφαλαίων κίνησης σε περίπτωση επέκτασης των εργασιών της επιχείρησης
4. Μη σωστή μερισματική πολιτική
5. Εξόφληση ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων και δόσεων μακροπρόθεσμων ομολογιακών δανείων σε περιπτώσεις που δεν έχει προβλεφθεί η συσσώρευση των απαραίτητων κεφαλαίων σε μη κυκλοφορικά στοιχεία.
6. Επένδυση ρευστών κεφαλαίων σε μη κυκλοφορικά στοιχεία
7. Μια αύξηση του επιπέδου των τιμών διότι απαιτούνται μεγαλύτερα ποσά για επένδυση σε αποθέματα και άλλα στοιχεία ώστε να διατηρηθούν αυτά σταθερά σε αξία καθώς και για χρηματοδότηση των πωλήσεων επίπιστώσει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΚΙΝΗΣΗΣ

4.1 ΤΡΟΠΟΣ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΠΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΚΙΝΗΣΕΩΣ

Η Διοίκηση του Κεφαλαίου Κίνησης αναφέρεται σε επενδυτικές και χρηματοδοτικές αποφάσεις βραχυπρόθεσμης διάρκειας και αφορά βραχυπρόθεσμες λειτουργικές δραστηριότητες της επιχείρησης σε αντιδιαστολή με τις επενδυτικές αποφάσεις μακροπρόθεσμης διάρκειας, που αναφέρονται σε επενδύσεις πάγιων περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης

Μιας τυπικής μεταποιητικής επιχείρησης βραχυπρόθεσμες λειτουργικές δραστηριότητες συνίστανται σε μια σειρά γεγονότων που απαιτούν ορθολογικές

Οι διάφορες επιχειρηματικές λειτουργίες δημιουργούν εισροές-εκροές μετρητών οι οποίες είναι αβέβαιες και ασυγχρόνιστες. Αβέβαιες δεδομένου ότι ούτε οι πωλήσεις ούτε τα κόστη είναι γνωστά με βεβαιότητα σε μία επιχείρηση. Αλλά ούτε και οι εισπράξεις από τις πωλήσεις των προϊόντων της συμπίπτουν χρονικά με τις πληρωμές της επιχείρησης προς τους προμηθευτές της.

Η διοίκηση κάθε επιχείρησης, οποιαδήποτε απόφαση πάρει πάνω σε θέματα διαχείρισης κεφαλαίου κίνησης της επιχείρησης, θεμάτων που άπτονται της παραγωγής, της τιμολόγησης, της χρησιμοποίησης υπηρεσιών τρίτων, της απόσυρσης προϊόντος ή υπηρεσίας από το χαρτοφυλάκιο των προϊόντων ή υπηρεσιών που προσφέρει μια επιχείρηση κ.ο.κ., θα έπρεπε να τη στηρίζει σε μια ανάλυση *κόστους-ωφέλειας*.

Η ανάλυση κόστους-ωφέλειας προϋποθέτει την ποσοτικοποίηση ορισμένων μεταβλητών, όταν μεταβάλλονται οριακά, και στοχεύει στον ισοσκελισμό του κόστους χρηματοδότησης έναντι του εσόδου που θα είχε προκληθεί από την τοποθέτηση του ταμειακού πλεονάσματος. Στην περίπτωση αυτή χρησιμοποιούμε τεχνικές που βασίζονται στο διαχωρισμό των δαπανών σε *σταθερό και μεταβλητό κόστος* στο "οριακό κόστος" (ήτοι το μέσο μεταβλητό κόστος παραγωγής μιας επιπλέον μονάδας προϊόντος) και στην "*ανάλυση κόστους - όγκου παραγωγής - κέρδους*".

Τη βασική αυτή αρχή ανάλυσης θα προσπαθήσουμε να εφαρμόσουμε πάνω σε ειδικά θέματα διαχείρισης του κεφαλαίου κινήσεως εντοπίζοντας τις επί μέρους ιδιαιτερότητες κατά περίπτωση.

4.2 ΜΗΔΕΝΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΕΩΣ

Με την παγκοσμιοποίηση των αγορών συνεχώς εντείνεται πλέον ο παγκόσμιος ανταγωνισμός και η διοίκηση του κεφαλαίου κίνησης λαμβάνει τεράστια σημασία καθώς και τα διευθυντικά στελέχη προσπαθούν σκληρά να βελτιώσουν την αποδοτικότητα των επιχειρήσεων τους.

Έτσι, βοήθους και της τεχνολογίας στην πληροφορική και τις επικοινωνίες πολλές επιχειρήσεις έχουν πλέον ως στόχο το μηδενικό κεφάλαιο κίνησης. Οι υποστηρικτές αυτής της προσέγγισης στην προσπάθεια τους να επιτύχουν μηδενικό κεφάλαιο κίνησης, στην ουσία αποπενδύουν από αποθέματα και απαιτήσεις, δημιουργώντας έτσι ρευστό, ενώ παράλληλα επιταχύνουν την παραγωγική διαδικασία (αξιοποιώντας τη νέα τεχνολογία) και βοηθούν με αυτόν τον τρόπο σε πιο έγκαιρες και άμεσες παραδόσεις, οδηγώντας έτσι την επιχείρηση να λειτουργεί πιο αποδοτικά. Η προσέγγιση αυτή προσδιορίζει με το δικό της τρόπο ότι το κεφάλαιο θα πρέπει να τείνει προς το μηδέν:

ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ + ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ - ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ => 0

Ο ορθολογισμός στην ανωτέρω προσέγγιση είναι προς δύο κατευθύνσεις:

Τα αποθέματα και οι απαιτήσεις συνεισφέρουν ουσιαστικά στην πραγματοποίηση των πωλήσεων, ενώ τα αποθέματα μπορούν και πρέπει να χρηματοδοτούνται από τους προμηθευτές γενικότερα μέσω των υποχρεώσεων της επιχείρησης.

Απαραίτητη προϋπόθεση για να κινηθεί μια επιχείρηση προς την κατεύθυνση του μηδενικού κεφαλαίου κίνησης είναι η αύξηση της ταχύτητας στην παραγωγική διαδικασία (επιθυμητό είναι να παράγονται προϊόντα καθώς αυτά παραγγέλλονται, αντί να

αναγκάζεται κάποιος να προβλέπει τη ζήτηση και να κτίζει μεγάλο ύψος αποθεμάτων, το οποίο δημιουργεί επιπλέον γραφειοκρατία).

Το σύστημα αυτό είναι γνωστό ως *διοίκηση προσανατολισμένη στη ζήτηση* Φυσικά, το σύστημα στηρίζεται απολύτως στη μέθοδο just in time για τη διαχείριση των αποθεμάτων, το outsourcing και γενικά ολόκληρο το σύστημα παραγωγής πρέπει να λειτουργεί ταχύτατα και αποτελεσματικότερα. Αυτονόητη είναι βέβαια η αντικατάσταση της έντυπης επικοινωνίας με την ηλεκτρονική

Σαφώς, δεν είναι δυνατόν για τις περισσότερες επιχειρήσεις να επιτύχουν μηδενικό απόθεμα και επ' άπειρον άριστη παραγωγή, όχι μόνο λόγω του υψηλού βαθμού δυσκολίας στο συντονισμό των εμπλεκόμενων διαδικασιών, αλλά και κυρίως γιατί σε ορισμένες επιχειρήσεις είναι πραγματικά αδύνατο να εφαρμοστεί. Το τελευταίο δεν έχει καθόλου σχέση με το μέγεθος της επιχείρησης, για το οποίο θα ελέγγοταν ότι μια μικρομεσαία επιχείρηση με περιορισμένο αριθμό προϊόντων μπορεί και να ευνοείται, όσο και κυρίως με τη φύση και το χιόρο που πολλές επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται. Παρόλα αυτά ο τρόπος αυτός προσέγγισης εκτιμάται ως ένας πολύ χρήσιμος οδηγός που ακόμη και αν δεν επέτυχε στην επιχείρηση το μηδενικό κεφάλαιο κίνησης, απλά μόνο που το περιόρισε σημαντικά σ' αυτήν, συνεισέφερε ουσιαστικά στη βελτίωση της κερδοφορίας της και την αύξηση του πλούτου των μετόχων.

4.3 Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΚΙΝΗΣΗΣ

Το κεφάλαιο κίνησης χρησιμοποιείται για τη λειτουργία της επιχείρησης για ταμιακούς κυρίως λόγους. Το κεφάλαιο κίνησης ορίζεται ως η διαφορά μεταξύ της αύξησης των τρεχουσών υποχρεώσεων και της αύξησης των αντίστοιχων κεφαλαίων του ενεργητικού. Υποτίθεται ότι το κεφάλαιο κίνησης δεν αυξάνει το βαθμό επικινδυνότητα της χρηματοοικονομικής διαχείρισης.

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ, ΤΜΗΜΑ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ,ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ, ΜΑΡΙΑ Ε ΤΖΩΡΜΠΙΑΤΖΑΚΗ,
ΜΑΡΙΑ Ο ΤΖΩΡΜΠΙΑΤΖΑΚΗ « ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ»**

Όταν εισρέει νέο κεφάλαιο κίνησης, αυξάνονται οι εκροές της χρηματοροής. Όταν επανακτάται, αυξάνονται οι εισροές της χρηματοροής.

Σε δύο περιπτώσεις παρατηρούνται σημαντικές μεταβολές των χρησιμοποιούμενων κεφαλαίων κίνησης: Στην περίπτωση αύξησης των αποθεμάτων και στην περίπτωση αύξησης των απαιτήσεων από τρίτους.

Έστω ότι αυξάνονται τα αποθέματα κατά 150 ν.μ. (αύξηση του ενεργητικού) και συνακόλουθα αυξάνονται και οι υποχρεώσεις κατά 150 ν.μ. Όμως η χρηματοροή στη περίοδο που παρατηρείται η μεταβολή αυτή δεν αυξάνεται ούτε μειώνεται. Εάν όμως η αύξηση των αποθεμάτων κατά 150 ν.μ. Απαιτεί εκροές 50 ν.μ. (κεφάλαιο κίνησης), τότε η χρηματοροή μεταβάλλεται κατά το ποσό αυτό (-50 ν.μ.).

Έστω τώρα ότι αυξάνονται οι απαιτήσεις από τρίτους (μετά από μία αύξηση των πωλήσεων επί πιστώσει) κατά 150 ν.μ. μετά από μία αύξηση του κόστους χρηματοροής;

Προφανώς, η μεταβολή στην χρηματοροή θα είναι - 30 ν.μ., όσο δηλαδή και η οριακή αύξηση του κόστους παραγωγής.

**4.4 ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ
ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ**

Παρατηρώντας τις πηγές και τις χρήσεις του κεφαλαίου κίνησης, μπορούμε να συνάγουμε συμπεράσματα για την κατάσταση μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσεως με βάση το κεφάλαιο κίνησης. Παράλληλα μπορούμε να επισημάνουμε ότι ορισμένες συναλλαγές ανταλλαγών παρόλο που δεν επηρεάζουν άμεσα το κεφάλαιο κίνησης, πρέπει να αποκαλύπτονται στην κατάσταση μεταβολών.

Η κυριότερη πηγή και χρήση του κεφαλαίου κίνησης είναι οι συνήθεις τρέχουσες συναλλαγές οι οποίες αντικατοπτρίζονται και στα αποτελέσματα χρήσης. Συνάμα, υπάρχουν και άλλες δραστηριότητες της επιχείρησης, οι οποίες δημιουργούν πηγή ή

αποτελούν χρήση του κεφαλαίου κίνησης, καλύπτοντας το χρηματοοικονομικό και επενδυτικό τομέα της επιχείρησης. Το περιεχόμενο της κατάστασης μεταβολών περιλαμβάνει τρία μέρη:

Πρώτο μέρος : αφορά τις πηγές κεφαλαίου κίνησης και υποδιαιρείται σε δύο τμήματα τα οποία είναι τα ακόλουθα, οι πηγές του κεφαλαίου κίνησης από τις συνήθεις συναλλαγές της επιχείρησης και οι πηγές του κεφαλαίου κίνησης οι οποίες προέρχονται από άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες

Δεύτερο μέρος : περιλαμβάνει τις χρήσεις του κεφαλαίου κίνησης

Τρίτο μέρος : αφορά την αύξηση ή τη μείωση του κεφαλαίου κίνησης

Η οικονομική κατάσταση των μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσης, περιλαμβάνει τις προαναφερόμενες μεταβολές μιας χρήσεως, συνεπώς τα οικονομικά δεδομένα τα οποία μας είναι απαραίτητα αφορούν την έναρξη και τη λήξη της χρήσεως. Τα απαραίτητα αυτά στοιχεία περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις της χρήσης, δηλαδή στον ισολογισμό, στο λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσης και ίσως στο προσάρτημα αυτών. Έτσι κρίνονται απαραίτητες για την κατάρτιση των καταστάσεων μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσεως οι πληροφορίες που μας δίνει ο ισολογισμός, η κατάσταση των αποτελεσμάτων χρήσης, όπως και οι πρόσθετες πληροφορίες που αντλούνται από τα βιβλία της επιχείρησης. Οι τελευταίες αναζητούνται κατά την ανάλυση των μεταβολών λογαριασμών που δεν αφορούν το κυκλοφορούν ενεργητικό ή το βραχυπρόθεσμο παθητικό εφόσον μπορεί να δημιουργούν πηγή ή να αποτελούν χρήση κεφαλαίου κίνησης.

4.5 Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΕΩΣ

Η διαδικασία κατάρτισης της καταστάσεως των μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσης περιλαμβάνει ορισμένα βήματα :

- 1) Προσδιορισμό των μεταβολών του κεφαλαίου κίνησης κατά την χρήση που μας αφορά
- 2) Προετοιμασία του φύλλου εργασίας ή των λογαριασμών –Τ ανάλογα με τη μέθοδο που ακολουθούμε
- 3) Ανάλυση των μεταβολών των λογαριασμών, του πάγιου ενεργητικού, των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων, των ιδίων κεφαλαίων και των προβλέψεων προκειμένου να διαπιστωθεί αν υπάρχουν συναλλαγές που αποτελούν πηγή ή χρήση του κεφαλαίου κίνησης
- 4) Κατάρτιση της καταστάσεως αρχίζοντας από τις πηγές οι οποίες προέρχονται από τις συνήθεις επιχειρηματικές συναλλαγές και εν συνεχεία από τις άλλες πηγές και χρήσεις του κεφαλαίου κίνησης. Στο τέλος του βήματος αυτού παρατίθεται και η διαφορά μεταξύ του συνόλου των πηγών και των χρήσεων του κεφαλαίου κίνησης.
- 5) Περιλαμβάνει τις σημαντικότερες χρηματοοικονομικές και επενδυτικές δραστηριότητες ακόμη και αν αυτές δεν μεταβάλλουν το κεφάλαιο κίνησης

4.6 Η ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΟΥ T – ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ

Η βασική επιδίωξη αυτής της μεθόδου είναι να παρουσιάσει μέσω του T των λογαριασμών όλες τις συναλλαγές οι οποίες καταχωρήθηκαν σε αυτούς κατά την εξεταζόμενη χρήση. Αυτοί οι λογαριασμοί δεν αφορούν το κεφάλαιο κίνησης.

Η παραπάνω παρουσίαση έχει σαν σκοπό τη διερεύνηση τη ύπαρξης συναλλαγής η οποία είναι πηγή ή χρήση του κεφαλαίου κίνησης και επομένως πρέπει να καταχωρηθεί στο T του λογαριασμού του κεφαλαίου κίνησης. Τα στάδια αυτής της μεθόδου είναι τα ακόλουθα:

- 1) Για κάθε λογαριασμό που δεν ανήκει σε αυτούς του κεφαλαίου κίνησης ανοίγεται ένας T- λογαριασμός όπου απεικονίζονται οι καθαρές μεταβολές κάθε λογαριασμού.
- 2) Ανοίγεται ένας T- λογαριασμός για το κεφάλαιο κίνησης
- 3) Καταχωρούνται στη χρέωση οι αυξήσεις των λογαριασμών του ενεργητικού ή οι μειώσεις των λογαριασμών του παθητικού και στην πίστωση οι μειώσεις των λογαριασμών του ενεργητικού και οι αυξήσεις των λογαριασμών του παθητικού των λογαριασμών που αφορούν το πρώτο βήμα.
- 4) Αντίστοιχα, λειτουργεί και ο λογαριασμός του κεφαλαίου κίνησης , στο T του οποίου καταχωρούνται κατά χρέωση και πίστωση οι προαναφερόμενες πιστωτικές ή χρεωστικές μεταβολές του. Με τον τρόπο αυτό ο λογαριασμός του κεφαλαίου κίνησης θα παρουσιάσει στη χρέωση τις πηγές και στην πίστωση τη χρήση του κεφαλαίου κίνησης.

Ακολουθεί μία εφαρμογή της μεθόδου αυτής από την οποία γίνεται εμφανές ότι τα στοιχεία του T-λογαριασμού του κεφαλαίου κίνησης αποτελούν τα στοιχεία της καταστάσεως μεταβολών της χρηματοοικονομικής θέσεως.

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ, ΤΜΗΜΑ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ, ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ, ΜΑΡΙΑ Ε ΤΖΩΡΜΠΙΑΤΖΑΚΗ,
ΜΑΡΙΑ Ο ΤΖΩΡΜΠΙΑΤΖΑΚΗ « ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ »**

Πηγές	Κεφάλαιο Κινήσεως	Χρήσεις
	Συνήθεις συναλλαγές επιχειρήσεως	
Καθαρά κέρδη	13.000	
Πλέον: Αποσβέσεις παγίου	17.000	
	<u>30.000</u>	
	Λοιπές περιπτώσεις	
Πώληση παγίων	8.000	Αγορά παγίων τοις μετρητοίς 120.000
Εκδοση ομολογιακού δανείου	100.000	Αγορά παγίων με ομολογ. δάνειο 100.000
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	100.000	Δόσεις μακροπρ. δανείων πλη- ρωτέες στην επόμενη χρήση 5.000
		Αναγγελία διανομής μερίσματος 10.000
	<u>208.000</u>	<u>235.000</u>
Σύνολο	238.000	Σύνολο 235.000
		Αύξηση κεφαλαίου κινήσεως 3.000
	<u>238.000</u>	<u>238.000</u>

Οι μεταβολές στους λογαριασμούς του Ισολογισμού της 31.12.19X2 έχουν ως εξής:

Πάγιο Ενεργητικό	220.000	10.000	Αποσβεσθέν πάγιο ενεργητικό	2.000	17.000
Κυκλοφορούν ενεργητικό	28.000		Βραχυπρ. υποχρεώσεις		25.000
Οφειλόμενο Κεφάλαιο			Ιδια Κεφάλαια	10.000	113.000
Καμιά μεταβολή			Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις	5.000	100.000
Εξοδα εγκαταστάσεως			Προβλέψεις		
Καμιά μεταβολή			Καμιά μεταβολή		
Συμμετοχές και μακρ. απαιτήσεις					
Καμιά μεταβολή					

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ-ΠΙΝΑΚΕΣ

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ, ΤΜΗΜΑ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ, ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ, ΜΑΡΙΑ Ε ΤΖΩΡΜΠΙΑΤΖΑΚΗ,
ΜΑΡΙΑ Ο ΤΖΩΡΜΠΙΑΤΖΑΚΗ « ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ »**

Πίνακας 1, Παράδειγμα υπολογισμού του κεφαλαίου κίνησης

Πηγή Προτονόλης Ν. Καταστάσεις ταμειακών ροών, 1999

Ισολογισμός της

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

	19X1			19X0		
	Αξία κτήσ.	Αποσβ.	Αναπ. αξία	Αξία κτήσ.	Αποσβ.	Αναπ. αξία
A. Οφειλόμενο κεφάλαιο			40.000			50.000
B. Έξοδα εγκαταστάσεως						
1. Έξοδα ιδρύσεως και πρώτης εγκαταστάσεως	10.000	8.000	2.000	10.000	7.000	3.000
2. Συναλλαγμ. διαφορές δανείων πάγιων στοιχείων	20.000	15.000	5.000	20.000	14.000	6.000
3. Τόκοι δανείων κατασκ. περιόδου	15.000	5.000	10.000	15.000	4.000	11.000
4. Λοιπά έξοδα εγκαταστάσεως	20.000	10.000	10.000	20.000	8.000	12.000
	65.000	38.000	27.000	65.000	33.000	32.000
Γ. Πάγιο Ενεργητικό						
I. Ασώματες ακινητοποιήσεις						
1. Έξοδα ερευνών και αναπτύξεως	10.000	2.000	8.000	10.000	9.000	1.000
2. Παραχωρήσεις και δικαιώματα βιομηχ. ιδιοκτησίας	8.000	4.000	4.000	8.000	3.000	5.000
3. Υπεραξία επιχειρήσεως	10.000	2.000	8.000	10.000	1.000	9.000
4. Προκαταβολές κτήσεως ασωμάτων ακινητοποιήσεων	10.000	-	10.000	8.000	-	8.000
5. Λοιπές ασώματες ακινητοποιήσεις	20.000	10.000	10.000	20.000	9.000	11.000
	58.000	18.000	40.000	56.000	22.000	34.000
II. Ενσώματες ακινητοποιήσεις						
1. Γήπεδα - Οικόπεδα μείον: Προβλ. απαξιώσεων και υποτιμήσεων	50.000	-	50.000	50.000	-	50.000
2. Ορυχεία-μεταλλεία-Λατομεία-Αγροί-Δάση-Φυτείες	12.000	2.000	10.000	12.000	1.000	11.000
3. Κτίρια και τεχνικά έργα	40.000	4.000	36.000	40.000	3.000	37.000
4. Μηχανήματα-τεχν.εγκ/σεις και λοιπός εξοπλ.	100.000	10.000	90.000	100.000	8.000	92.000
5. Μεταφορικά μέσα	50.000	10.000	40.000	40.000	5.000	35.000
6. Επιπλα και λοιπός εξοπλισμός	10.000	3.000	7.000	10.000	2.000	8.000
7. Ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση και προκαταβολές	10.000	-	10.000	5.000	-	5.000
	272.000	29.000	243.000	257.000	19.000	238.000
	330.000	47.000	283.000	313.000	41.000	272.000

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ, ΤΜΗΜΑ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ, ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ, ΜΑΡΙΑ Ε ΤΖΩΡΜΠΙΑΤΖΑΚΗ,
ΜΑΡΙΑ Ο ΤΖΩΡΜΠΙΑΤΖΑΚΗ « ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ»**

	19X1	19X0
III. Συμμετοχές και άλλες μακροπρόθ. απαιτήσεις		
1. Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	40.000	20.000
2. Συμμετοχές σε λοιπές επιχειρήσεις	10.000	10.000
μείον: οφειλόμενες δόσεις προβλέψεις για υποτιμήσεις	-	-
3. Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις κατά συνδεδ. επιχ.	5.000	4.000
4. Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις κατά λοιπών συμμ. ενδιαφ. επιχειρήσεων	2.000	2.000
5. Γραμμάτια εισπρακτέα μακροπρόθ. λήξεως	3.000	2.000
μείον: μη δουλευμένοι τόκοι	-	-
6. Τίτλοι με χαρακτηριστήρα ακινητοποιήσεων	1.000	1.000
7. Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	2.000	1.000
Σύνολο συμμετοχών και άλλων μακρ. απαιτήσεων	63.000	40.000
Σύνολο (A+B+Γ)	413.000	394.000
Δ. Κυκλοφορούν Ενεργητικό		
I. Αποθέματα		
1. Εμπορεύματα	17.000	15.000
2. Προϊόντα έτοιμα και ημιτελή	10.000	12.000
3. Παραγωγή σε εξέλιξη	7.000	3.000
4. Πρώτες ύλες και βοηθητικές - Ανταλλακτικά	20.000	15.000
5. Προκαταβολές αγοράς αποθεμάτων	10.000	5.000
	64.000	50.000
II. Απαιτήσεις		
1. Πελάτες	70.000	60.000
2. Γραμμάτια Εισπρακτέα	30.000	10.000
Μείον: μη δουλευμένοι τόκοι	-	-
3. Γραμμάτια σε καθυστέρηση	10.000	-
4. Κεφάλαιο εισπρακτέο στην επόμενη χρήση	10.000	10.000
5. Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις κατά συνδ. επιχειρ.	20.000	10.000
6. Βραχυπρ. απαιτήσεις κατά συμμ. ενδιαφ. επιχειρ.	10.000	10.000
7. Απαιτήσεις κατά οργάνων διοικήσεως	5.000	5.000
8. Δεσμευμένοι λογαριασμοί καταθέσεων	50.000	40.000
9. Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις εισπρακτέες επομ. χρήση	10.000	5.000
10. Επισφαλείς-Επίδικοι πελάτες και χρεώστες	20.000	20.000
Μείον: Προβλέψεις	(20.000)	(10.000)
11. Χρεώστες διάφοροι	10.000	5.000
12. Λογαριασμοί διαχειρίσεως προκαταβολών και πιστώσεων	5.000	5.000
	230.000	170.000

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ, ΤΜΗΜΑ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ,ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ, ΜΑΡΙΑ Ε ΤΖΩΡΜΠΙΑΤΖΑΚΗ,
ΜΑΡΙΑ Ο ΤΖΩΡΜΠΙΑΤΖΑΚΗ « ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ»**

	19X1	19X0
III. Χρεόγραφα		
1. Μετοχές	10.000	10.000
2. Ομολογίες	20.000	10.000
3. Λοιπά χρεόγραφα	15.000	5.000
4. Ίδιες μετοχές	-	-
Μείον: Οφειλόμενες δόσεις	-	-
	45.000	25.000
IV. Διαθέσιμα		
1. Ταμείο	26.000	29.000
2. Ληγμένα τοκομερίδια εισπρακτέα	4.000	10.000
3. Καταθέσεις όψεως και προθεσμίας	176.000	190.000
	206.000	229.000
Σύνολο κυκλοφορούντος ενεργητικού	545.000	474.000
E. Μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού		
1. Εξοδα επόμενων χρήσεων	5.000	4.000
2. Εσοδα χρήσεως εισπρακτέα	5.000	3.000
3. Λοιποί μεταβατικοί λογ/σμοί	2.000	1.000
Σύνολο μεταβατικών λογαριασμών ενεργητικού	12.000	8.000
Σύνολο κυκλοφορούντος και μεταβατικών λ/σμών	557.000	482.000
Σύνολο ενεργητικού	970.000	876.000
ΠΑΘΗΤΙΚΟ		
A. Ίδια Κεφάλαια		
I. Μετοχικό		
1. Καταβλημένο	100.000	90.000
2. Οφειλόμενο	50.000	60.000
3. Αποσβεσμένο	-	-
Σύνολο Μετοχικού Κεφαλαίου	150.000	150.000
II. Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	20.000	20.000
III. Διαφορές αναπροσαρμογής-επιχορηγήσεις επενδύσεων		
1. Διαφορές αναπροσαρμογής αξίας συμμετοχών και χρεογράφων	20.000	-
2. Διαφορές αναπροσαρμογής αξίας λοιπών περιουσ. στοιχείων	10.000	10.000
3. Επιχορηγήσεις επενδύσεων παγίου ενεργητικού	30.000	-
Σύνολο διαφορών αναπροσαρμογής	60.000	10.000

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ, ΤΜΗΜΑ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ, ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ, ΜΑΡΙΑ Ε ΤΖΩΡΜΠΙΑΤΖΑΚΗ,
ΜΑΡΙΑ Ο ΤΖΩΡΜΠΙΑΤΖΑΚΗ « ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ»**

	19X1	19X0
II. Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις		
1. Προμηθευτές	60.000	70.000
2. Γραμμάτια πληρωτέα Μείον: Μη δουλεμένοι τόκοι	30.000	40.000
3. Τράπεζες λογαρ. βραχυπροθέσμων υποχρεώσεων	45.000	55.000
4. Προκαταβολές πελατών	25.000	5.000
5. Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη	35.000	45.000
6. Ασφαλιστικοί οργανισμοί	20.000	30.000
7. Μακροπρόθεσμες υποχρ. πληρωτέες στην επόμ. χρήση	10.000	10.000
8. Υποχρεώσεις προς συνδεδεμένες επιχειρήσεις	15.000	20.000
9. Υποχρεώσεις προς λοιπές συμμετ. συνδ. επιχειρήσεις	20.000	15.000
10. Μερίσματα πληρωτέα	5.000	5.000
11. Πιστωτές διάφοροι	25.000	15.000
Σύνολο βραχυπροθέσμων υποχρεώσεων	290.000	310.000
Δ. Μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού		
1. Εσοδα επομένων χρήσεων	10.000	5.000
2. Εξοδα χρήσεως δουλευμένα	20.000	15.000
3. Λοιποί μεταβατ. λογαριασμοί	5.000	-
Σύνολο μεταβατικών λογαριασμών	35.000	20.000
Σύνολο βραχυπρ. υποχρ. και μεταβ. λογ/σμών	325.000	330.000
Σύνολο Παθητικού	970.000	876.000
A' τρόπος υπολογισμού του "κεφαλαίου κινήσεως"		
(Δ) Κυκλοφορούν Ενεργητικό		
I. Αποθέματα	64.000	
II. Απαιτήσεις	220.000 ⁽¹⁾	
III. Χρεόγραφα	45.000	
IV. Διαθέσιμα	206.000	535.000
Πλέον:		
(Ε) Μεταβατικοί λογαριασμοί Ενεργητικού		12.000
Σύνολο		547.000
Αφαιρούνται:		
(ΓII) Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	290.000	
(Δ) Μεταβατικοί λογ/σμοί παθητικού	35.000	325.000
Κεφάλαιο κινήσεως		222.000

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ, ΤΜΗΜΑ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ,ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ, ΜΑΡΙΑ Ε ΤΖΩΡΜΠΙΑΤΖΑΚΗ,
ΜΑΡΙΑ Ο ΤΖΩΡΜΠΙΑΤΖΑΚΗ « ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ»**

B' τρόπος υπολογισμού του "κεφαλαίου κινήσεως"

Σύνολο ιδίων κεφαλαίων (Α)	275.000	
Πλέον: Προβλέψεις (Β)	20.000	
Μακροπρ. Υποχρεώσεις (Γ)	<u>300.000</u>	595.000
Αφαιρούνται:		
Πάγιο Ενεργητικό (Γ)	346.000	
Εξόδα εγκαταστάσεως (Β)	<u>27.000</u>	373.000
Κεφάλαιο κινήσεως		<u><u>222.000</u></u>

Διαπιστώσαμε λοιπόν ότι το ύψος του "κεφαλαίου κινήσεως" ανέρχεται σε 222.000 ανεξαρτήτως τρόπου υπολογισμού του.

Με τους ίδιους τρόπους μπορούμε να υπολογίσουμε το "κεφάλαιο κινήσεως" της προηγούμενης χρήσεως (31.12.19Χ0)

α' τρόπος

(Δ) Κυκλοφορούν Ενεργητικό		
I. Αποθέματα	50.000	
II. Απαιτήσεις	160.000	
III. Χρεόγραφα	25.000	
IV. Διαθέσιμα	229.000	
(Ε) Μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού	<u>8.000</u>	472.000
ΜΕΙΟΝ:		
(ΓII) Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	310.000	
(Δ) Μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού	<u>20.000</u>	330.000
Κεφάλαιο κινήσεως		<u><u>142.000</u></u>

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ, ΤΜΗΜΑ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ,ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ, ΜΑΡΙΑ Ε ΤΖΩΡΜΠΙΑΤΖΑΚΗ,
ΜΑΡΙΑ Ο ΤΖΩΡΜΠΙΑΤΖΑΚΗ « ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ»

6' τρόπος

Ιδια κεφάλαια (Α)	181.000	
Προβλέψεις (Β)	15.000	
Μακροπρόθεσμες Υποχρ. (Γ)	<u>290.000</u>	486.000
ΜΕΙΟΝ:		
Πάγιο Ενεργητικό (Γ)	312.000	
Εξοδα εγκαταστάσεως (Β)	<u>32.000</u>	<u>344.000</u>
Κεφάλαιο κινήσεως		<u><u>142.000</u></u>

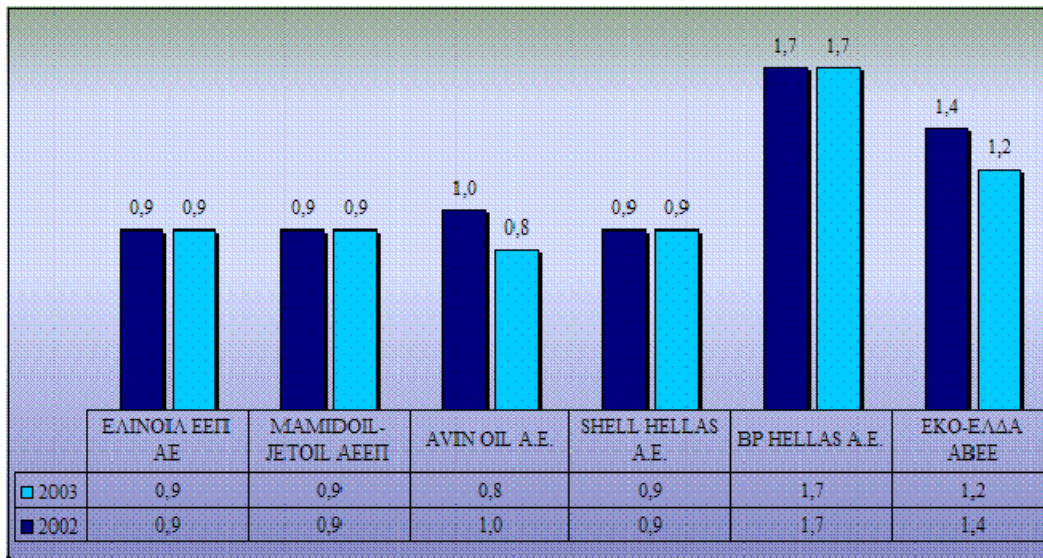
**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ, ΤΜΗΜΑ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ,ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ, ΜΑΡΙΑ Ε ΤΖΩΡΜΠΙΑΤΖΑΚΗ,
ΜΑΡΙΑ Ο ΤΖΩΡΜΠΙΑΤΖΑΚΗ « ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ»**

Χ ρ έ ω σ η	Π ί σ τ ω σ η	
Λογαριασμοί ↕	<ul style="list-style-type: none"> ■ Κυκλοφοριακών στοιχείων ■ Τρεχουσών υποχρεώσεων (α) 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Μη κυκλοφοριακών στοιχείων ■ Μη τρεχουσών υποχρεώσεων ■ Ιδίων κεφαλαίων (β)
<ul style="list-style-type: none"> ■ Κυκλοφοριακών στοιχείων ■ Τρεχουσών υποχρεώσεων (α) 	Ουδεμία επιρροή	Αύξηση κεφαλαίου κινήσεως
<ul style="list-style-type: none"> ■ Μη κυκλοφοριακών στοιχείων ■ Μη τρεχουσών υποχρεώσεων ■ Ιδίων Κεφαλαίων (β) 	Μείωση κεφαλαίου κινήσεως	Ουδεμία επιρροή

Πίνακας 2, Σχήμα μεταβολών στο κεφάλαιο κίνησης, πηγή Προτομάλης Ν., Κ.,

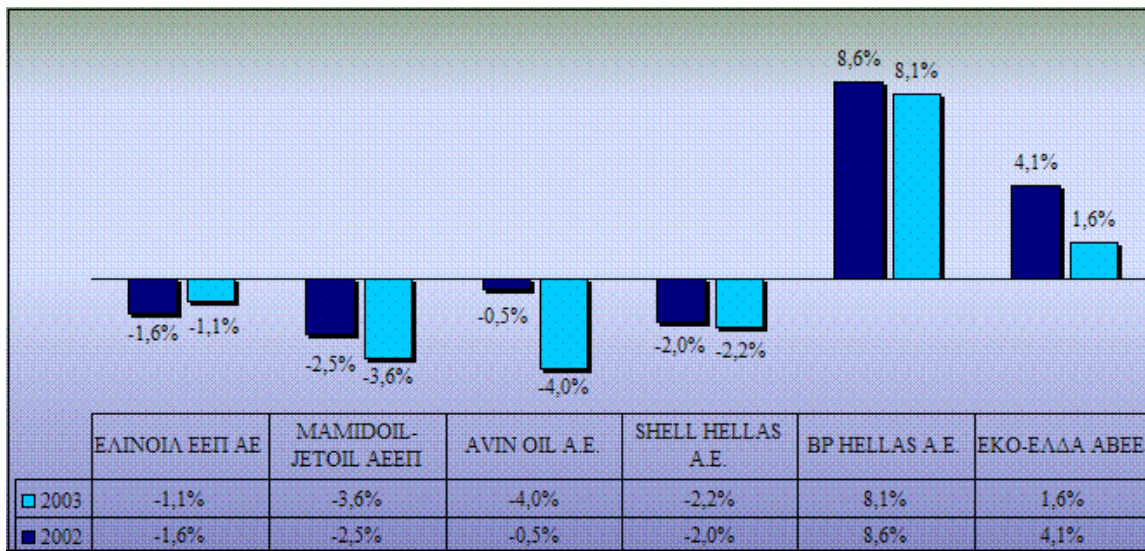
Καταστάσεις ταμειακών ροών, 1999

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ, ΤΜΗΜΑ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ,ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ, ΜΑΡΙΑ Ε ΤΖΩΡΜΠΙΑΤΖΑΚΗ,
ΜΑΡΙΑ Ο ΤΖΩΡΜΠΙΑΤΖΑΚΗ « ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ»**

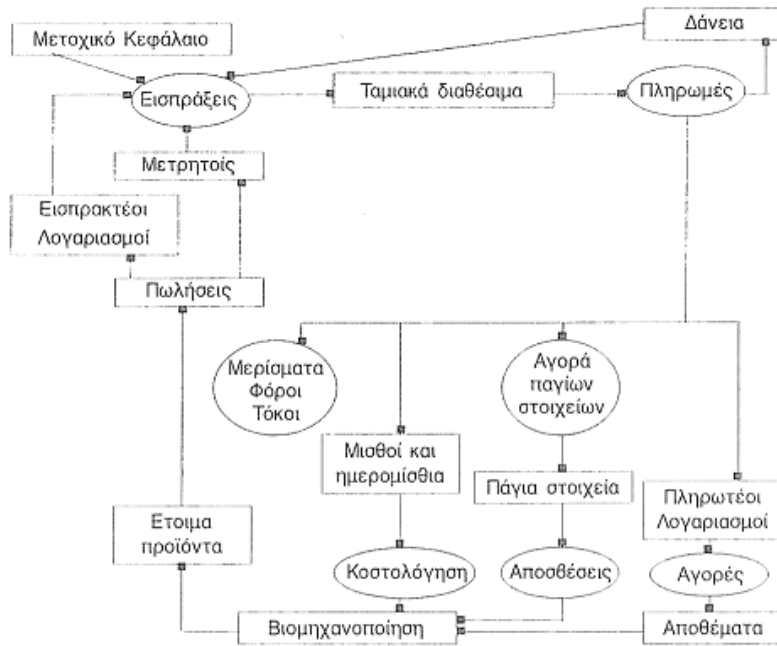
**Πίνακας 3, απεικονίζει την επάρκεια ρευστότητας για ομαλή λειτουργία της
επιχείρησης,**

Εξι μεγαλύτερες εταιρειες πετρελαιοειδων στην ελλαδα, πηγη inegsse.gr

**ΠΙΝΑΚΑΣ 4, Κεφάλαιο κίνησης προς πωλήσεις)=(Κυκλοφορούν ενεργητικό) –
(Τρέχουσες Υποχρεώσεις) / (Τζίρο Πωλήσεων), ΕΞΙ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ
ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, ΠΗΓΗ inegsse.gr**

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ, ΤΜΗΜΑ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ,ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ, ΜΑΡΙΑ Ε ΤΖΩΡΜΠΙΑΤΖΑΚΗ,
ΜΑΡΙΑ Ο ΤΖΩΡΜΠΙΑΤΖΑΚΗ « ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ»**

Πίνακας 5, κυκλοφορία αγαθων κεφαλιων σε μια επιχειρηση, πηγη Προτονώλης

N..

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ, ΤΜΗΜΑ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ, ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ, ΜΑΡΙΑ Ε ΤΖΩΡΜΠΙΑΤΖΑΚΗ,
ΜΑΡΙΑ Ο ΤΖΩΡΜΠΙΑΤΖΑΚΗ « ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ »**

Ισολογισμός επιχείρησης «ΑΩΧ» (σε δραχμές)			
Ενεργητικό		Παθητικό	
ΠΑΓΙΑ:		ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ:	6.000.000
Γήπεδα	5.000.000		
Ακίνητα	7.000.000		
Μείον αποσβέσεις	3.000.000	ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ:	
	4.000.000	Μακροπρόθεσμες	5.000.000
Έπιπλα & σκεύη	1.000.000		
Μείον αποσβέσεις	500.000	500.000	
	500.000		
ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ:		Βραχυπρόθεσμες:	
Αποθέματα	2.000.000	Πιστωτές	3.000.000
Απαιτήσεις	1.500.000	Γραμμάτια	
Γραμμάτια εισπρακτέα	1.000.000	πληρωτέα	1.000.000
ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ:			
Ταμείο	500.000		
Καταθέσεις όψεως	500.000		
ΣΥΝΟΛΟ	15.000.000	ΣΥΝΟΛΟ	15.000.000

Το καθαρό κεφάλαιο κινήσεως στην πιο πάνω επιχείρηση είναι:

Κυκλοφορούν + διαθέσιμο	-	βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	=	Καθαρό κεφάλαιο κινήσεως
4.500.000 + 1.000.000	-	4.000.000	=	1.500.000

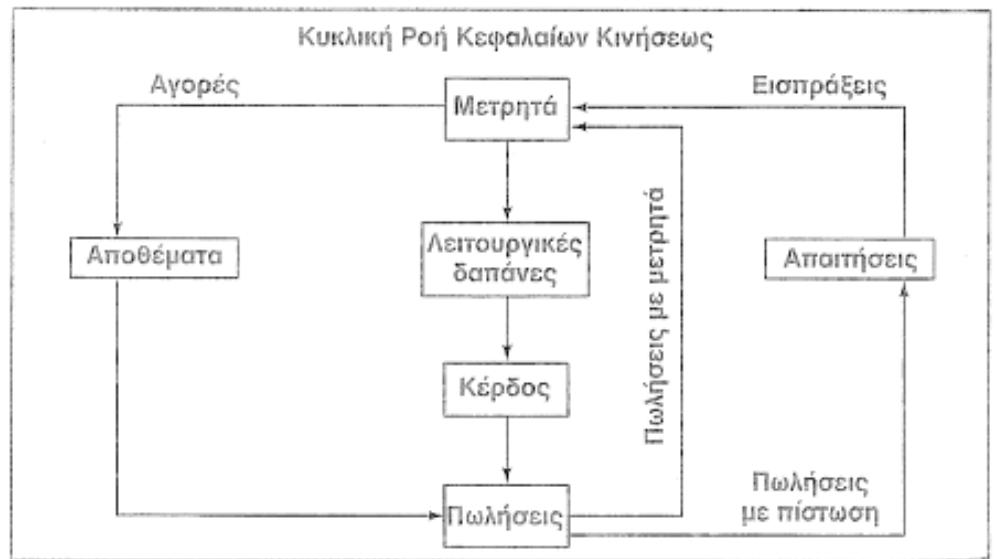
ενώ το συνολικό κεφάλαιο κινήσεως ισούται με το ποσό των δρχ. 5.500.000

**Πίνακας 6, τροπος υπολογισμου καθαρου και συνολικου κεφαλαιου κινησης, πηγη,
Νιαργος Ν, Χρηματοοικονομικη αναλυση λογιστικων καταστασεων**

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ, ΤΜΗΜΑ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ, ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ, ΜΑΡΙΑ Ε ΤΖΩΡΜΠΙΑΤΖΑΚΗ,
ΜΑΡΙΑ Ο ΤΖΩΡΜΠΙΑΤΖΑΚΗ « ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ »**

Ισολογισμός επιχείρησης «ΑΩΨ» (σε δραχμές)			
Ενεργητικό		Παθητικό	
<u>ΠΑΓΙΑ:</u>		<u>ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ:</u>	5.000.000
Γήπεδα	2.000.000	<u>ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ:</u>	
Ακίνητα	6.000.000	Μακρ. υποχρ.	2.000.000
Μείον αποσβέσεις	<u>2.000.000</u>	Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις:	
	4.000.000	Πιστωτές	8.000.000
Έπιπλα & σκεύη	1.500.000	Γραμ. Πληρωτέα	5.000.000
Μείον αποσβέσεις	<u>500.000</u>		
	1.000.000		
<u>ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ:</u>			
Αποθέματα	4.000.000		
Απαιτήσεις	6.000.000		
Γραμ. Εισπρακτέα	<u>2.000.000</u>		
<u>ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ:</u>			
Ταμείο	500.000		
Τράπεζα	<u>500.000</u>		
ΣΥΝΟΛΟ	<u><u>20.000.000</u></u>	ΣΥΝΟΛΟ	<u><u>20.000.000</u></u>
Καθαρό κεφάλαιο κινήσεως	= Κυκλοφορούν + διαθέσιμο - βραχυπροθ. υποχρεώσεις = 12.000.000 + 1.000.000 - 13.000.000 = 0		
Συνολικό κεφάλαιο κινήσεως	= Κυκλοφορούν + διαθέσιμο = 12.000.000 + 1.000.000 = 13.000.000		

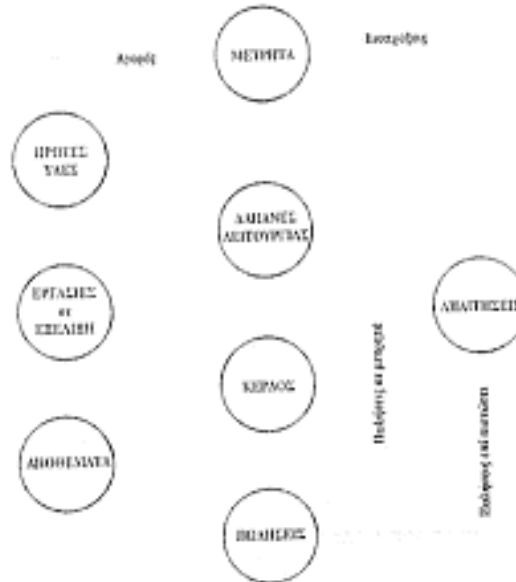
**Πίνακας 7, τρόπος υπολογισμού καθαρού και συνολικού κεφαλαίου κίνησης, πηγη,
Νιαρχος Ν, χρηματοοικονομική ανάλυση λογιστικών καταστάσεων**

Πίνακας 8, κυκλική ροή κεφαλαίων κίνησης , πηγή Νιαρχος Ν,

Χρηματοοικονομική ανάλυση λογιστικών καταστάσεων

Ανακύκλωση κεφαλαίου κινήσεως

Πίνακας 9 Ανακύκλωση κεφαλαίου κίνησης, Πηγή Αποστολοπούλος Ι.

Ειδικά θέματα χρηματοδοτικής διοίκησης

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΠΗΓΕΣ

ΒΙΒΛΙΑ

- Keynes, (2002), *Η γενική θεωρία της απασχόλησης, του τόκου και του χρήματος*, Παπαζήσης , Αθήνα
- Αλεξιάκης Χ. (2003), *Χρηματιστήριο*, Κριτική, Αθήνα
- Σαρσέντης και Παπαναστασάτου, (1990), *Λογιστική εταιρειών*, Σταμούλης, Πειραιάς
- Σαρσέντης, Β, 1993, *Λογισμός Επιχειρηματικής Δραστηριότητας*, Σταμούλης, Πειραιάς
- Βελέντζας Κ., 1998, *Εισαγωγή στην Οικονομική Ανάλυση*, Μπένος, Αθήνα
- Κοντάκος Αριστοτέλης, 1999, *Γενική Λογιστική*, ΕΛΛΗΝ, Αθήνα
- Περάκης Ε. 2007, *Το νέο Δίκαιο της Ανώνυμης Εταιρείας*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα
- Αποστολόπουλος Ι., 2007, *Ειδικά Θέματα Χρηματοδοτικής Διοικήσεως*, Σταμούλης, Αθήνα
- Πρωτοψάλτης Ν., 1999, *Καταστάσεις Ταμειακών Ροών*, Σταμούλης, Αθήνα
- Νιάρχος Νικήτας,, 1997, *Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων*, Σταμούλης, Αθήνα-Πειραιάς

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ-ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

- Επιλογή
- Επιστημονικό Μάρκετινγκ
- Ναυτεμπορική
- Οικονομική Επιθεώρηση
- Οικονομικός Ταχυδρόμος
- Ο Κόσμος του Επενδυτή
- Τα νέα
- Το Βήμα
- Το Κέρδος

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

- europa.eu
- www.ete.gr
- www.in.gr
- www.google.com
- www.worldbank.org
- www.tutor2u.net
- www.keta-kriri.gr
- www.ktpae.gr
- www.statistics.gr
- www.eommex.gr
- www.inegsee.gr
- www.teiher.gr
- www.capital.gr
- www.ashetos.gr
- www.taxheaven.gr

